

«ГУМОР І НЕ ТІЛЬКИ»

Якщо ви з якихось причин не зможете побувати цього року в Одесі на Дні гумору — не впадайте в розпач. Ще є можливість потрапити на І Кіровоградський фестиваль гумору, який проведуть КМО області та молодіжне об'єднання «Союз» в залі обласної філармонії 31 березня та 1 квітня.

В останній день квітня о 18 годині для всіх бажаючих розпочнеться конкурс гумористів і сатириків «Сміється сам — сміши інших». Професійне й глосадне журі визначать володаря «Широкої усмішки». І квітня о 18.30 стартує велика концертна програма «Ха-ха» показом найсучасніших мод (зал філармонії). О 19.00 розпочнеться гала-концерт

лауреатів конкурсу гумору. Чого там тільки не буде! Не буде А. Пугачової й М. Боярського, але з Г. Хазановим ви зможете поговорити по телефону. Вас чекає зустріч із командами КВВ Інститутів обласного центру, цирковими артистами, авторами-виконавцями й танцювальними колективами. Прозвучать нові композиції поп-групи «Близнюки», ви побачите також пародійні номери шоу-групи «Флюгер».

Прибудуть, певна річ, і гості. Придбавши квиток, ви зустрінетесь із кінорежисером І. Старигіна та Н. Крачковською...

Усі довідки і заявки — лише телефоном 4-73-52.

«МОЛОДОМУ КОМУНАРУ»—

50

ТАК, ДОРОГІЙ ЧИТАЧУ, НИНІШНЬОГО РОКУ ТВОЙ «МОЛОДИЙ КОМУНАР» 50. П'ЯТДЕСЯТ РОКІВ ЧАСОПISY. І ВСЕ Ж, НЕЗВАЖАЮЧИ НА ВІК, ГАЗЕТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ МОЛОДОЮ. ГАЗЕТА — МОЛОДІ І ПРО МОЛОДІ. КОЖЕН ЙІ НОМЕР ЦЕ РОЗПОВІДЬ ПРО НИНІШНІЙ ДЕНЬ КОМСОМОЛІ, ЮНАКІВ І ДІВЧАТ ОБЛАСТІ. З ПЕРШИХ СВОІХ НОМЕРІВ «МОЛОДИЙ КОМУНАР» СТАВ БОЙОВИМ ПОМІЧНИКОМ ПАРТІЇ І КОМСОМОЛУ У РОЗВ'ЯЗАННІ ВАЖЛИВИХ ЗАВДАНЬ ВИХОВАННЯ, ІДЕЙНОГО ЗАГАРТУВАННЯ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ. І СЬОГОДНІ ГАЗЕТА СЕРЕД АКТИВНИХ БІЙЦІВ ПЕРЕБУДОВИ, ОНОВЛЕННЯ НАШОГО СУСПІЛЬСТВА.

«МК» — 50. ДАВАЙТЕ РАЗОМ ПЕРЕГОРНЕМО І ПОЖОВКІЛІ ВІД ЧАСУ АРХІВНІ СТОРІНКИ «СТАЛІНСЬКОЇ ЗМІНИ» (ТАК ПОПЕРВАХ НАЗИВАЛАСЯ ГАЗЕТА), І «МОЛОДИЙ КОМУНАР» 60-Х, 70-Х РОКІВ. АДЖЕ ІСТОРІЯ ГАЗЕТИ — ЦЕ НАША З ВАМИ ІСТОРІЯ, ЯКУ МИ, ЖУРНАЛІСТИ, ПОЗАШТАТНІ АВТОРИ, ЧИТАЧІ ПИШЕМО З ВИХОДОМ У СВІТ КОЖНОГО НОМЕРА. ПРО ЩО ПИСАЛА ГАЗЕТА 50, 30, 10 РОКІВ ТОМУ? ЩО ХВИЛЮВАЛО МОЛОДІ ОБЛАСТІ НА ЧАСІ ЖИТТЯ? ЯКІ ПРОБЛЕМИ ВИРІШУВАЛИСЯ? ГАДАЄМО, ЧИТАЧАМ ЦІКАВО БУДЕ ЗАГЛЯНУТИ В ІСТОРІЮ ЧАСОПISY.

ОТЖЕ, ПРО ЩО ПИСАЛА ГАЗЕТА У СВОІХ ПЕРШИХ НОМЕРАХ? ПРЕМ'ЄРА РУБРИКИ «МК» — 50 — НА 2 СТОР.

26 БЕРЕЗНЯ — ВИБОРИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ СРСР

Зразок

ВИБОРЧИЙ БЮЛЕТЕНЬ

по виборах народного депутата СРСР

26 березня 1989 р.

національно-територіальний виборчий округ № _____
Української РСР

Викресліть прізвища кандидатів у депутати, проти яких голосуєте.

КАНДИДАТИ У ДЕПУТАТИ:

ІВАНЧЕНКО
Іван Григорович

бригадир тракторної бригади колгоспу «Перемога» Новослободського району, який проживає в с. Іванівка.

ПАВАЄНКО
Павло Петрович

слюсар-складальник машинобудівного заводу, який проживає в смт Адонівка.

Виборчий бюлетень, у якому при голосуванні залишено більше одного кандидата, визнається недійсним.

ПІД ЧАС ГОЛОСУВАННЯ ВИБОРЦІ ОДЕРЖАТЬ ВИБОРЧІ БЮЛЕТЕНІ ТАКОГО ТИПУ, ЯК ПОДАНИЙ ВИЩЕ ЗРАЗОК. НАГАДУЄМО ЩЕ РАЗ: НА ВИБОРАХ ТРЕБА ВИКРЕСЛИТИ В БЮЛЕТНІ ОДНОГО КАНДИДАТА, ЧІЯ ПРОГРАМА ВАС НЕ ВЛАСНІТОВУЄ. ДОКЛАДНІШЕ ПРО ЗАВТРАШНІ ВИБОРИ ЧИТАЙТЕ В ІНТЕРВ'Ю З СЕКРЕТАРЕМ ОБЛВИКОНКОМУ В. А. ДОЛІНЯКОМ (3 СТОР.).

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

Орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ

— Читав — «час ікс» гряде?
— Читав... — відповідаєш якомога скептичніше (чого, мовляв, там, «за пагорбом», тільки не придумай).
Вдивляючись в обличчя, милуєшся першими, несподіваними порухами весни і розумієш: тани справді це вигадки — всілякі потопи й катаклізми, життя ж вирує, ось воно перед тобою.
Не будемо гадати, яку мету ставив перед собою наш фотокореспондент Василь ГРИБ, відправляючись на вулиці Кіровограда. Та, здається, йому вдалося вихопити найхарактерніші фрагменти сьогодення. Власне, з них і з'ясуємо наше життя — бурхливе, повне сподівань, заглядів і протиріч.
Ось працівник фотоательє № 6 Лідія ЛУНЬОВА і Тетяна ВЕРВИЦЬКА (3 стор.). Настрій у них радісний, піднесений. Зрозуміло: весна!

У гості до нареченої приїхав прапорщик Григорій СТОНОЖКО (5 стор.). Можливо, саме сьогодні вирішиться його доля, адже відпустка закінчується...

Зустрілися бабусі (6—7 стор.), гомонять про своє. Не думаю, що про «сталінізм» і доцільність повернення до непу, про небачені гонорари «народного» сатирика Жванецького. У них локальних проблем вистачає: ну, це пенсія, самотність...

В об'єктиві, як у кривому дзеркалі, зафіксувалася одна з характерних примет сьогодення. Хочеш дихати — плати, ще нудись хочеш — плати...

Співає музичний керівник дитячого садка № 67 «Дельфін» Надія МАЛИШЕВСЬКА — (12 стор.). Для себе, для дітей. Хай співає — весна ж!..

М. ЧЕРНЕНКО.
Фото В. ГРИБА.

XII з'їзд Споживчої кооперації СРСР

У виконанні ефективної аграрної політики, здійснення якої дасть змогу розв'язати завдання сталого продовольчого постачання країни, величезна роль належить Споживчій кооперації СРСР.

Ця велика громадсько-господарська організація об'єднує у своїх рядах близько 60 мільйонів пайовиків. Від її торговельної, заготівельної, виробничої діяльності великою мірою залежать праця і

побут мільйонів жителів сільської місцевості.

КПРС вважає розвиток Споживчої кооперації на демократичних засадах важливою ланкою перебудови та якісного оновлення радянського суспільства. Центро-спілка, споживчі спілки і товариства на місцях мають великі можливості в організації сучасного обслуговування, в розв'язанні завдань швидкого нарощування ре-

сурсів продовольства для кращого забезпечення ними жителів села, міст і промислових центрів.

20 березня в Москві, у Великому Кремлівському палаці, відкрився XII з'їзд Споживчої кооперації СРСР.

Оплесками делегати і гості зустріли товаришів Горбачова М. С., Воротникова В. І., Зайкова Л. М., Лигачова Є. К., Медведєва В. А., Рижкова М. І., Слюнькова М. М.,

Чебрикова В. М., Шеварднадзе Е. А., Бірюкова О. П., Маслюкова Ю. Д., Разумовського Г. П., Талізіна М. В., Язова Д. Т., Бакланова О. Д.

У президії також голова Комітету партійного контролю при ЦК КПРС Б. К. Пуго, перший заступник Голови Ради Міністрів СРСР В. С. Мураховський, відповідальні працівники ЦК КПРС, керівники міністерств і відомств, передови-

ки Споживчої кооперації та сільського господарства.

На з'їзді присутні зарубіжні гості — представники кооперативних організацій багатьох країн, міжнародного кооперативного альянсу, міжнародної організації праці.

Затверджується порядок роботи з'їзду. Делегати мають заслухати й обговорити звіт про роботу [Закінчення на 2-й стор.].

Кіровоградська область
Сімейство ім. А. А. Курішова
Ім. №

XII з'їзд Споживчої кооперації СРСР

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

правління Центроспілки і завдання по дальшому розвитку Споживчої кооперації СРСР у світлі рішень XXVII з'їзду партії, наступних Пленумів ЦК КПРС і XIX Всесоюзної партійної конференції, завіт Ревізійної комісії Центроспілки, прийняти примірні Статуту кооперативних організацій і Центроспілки, обрати народних депутатів СРСР, Раду і Ревізійну комісію Центроспілки.

З доповіддю виступив голова правління Центроспілки П. С. Федірко.

Завіт Ревізійної комісії Центроспілки подав її голова В. О. Гудін. Потім почалися дебати. У першій половині дня виступили: О. В. Завізіон — голова правління Старадерів'яківського сільського споживчого товариства Каневського району Краснодарського краю;

С. Н. Гайдученя — заготівельник Маловісківського районного споживчого товариства Кіровоградської області; В. Ф. Ермаков — голова правління райспоживспілки; С. Ж. Сайранова — голова Галгарського міського споживчого товариства Алма-Атинської області; С. В. Литвиненко — голова правління Української споживспілки та інші.

У практичному здійсненні поставлених безрезультатом (1989 р.) Пленумом ЦК КПРС завдань по перетворенню села велика роль Споживчої кооперації. Це усвідомлюють делегати XII з'їзду, який 21 березня продовжив роботу в Москві, у Великому Кремльському палаці.

Оплесками зустріли делегати і гості товаришів Воронікова В. І., Лигачова Є. К., Слюнькова М. М., Лук'янова А. І., Талізін М. В.

У президії також перший заступник Голови Ради Міністрів

СРСР В. С. Мураховський, відповідальні працівники ЦК КПРС, керівники міністерств і відомств, перовики Споживчої кооперації та сільського господарства.

У діловій обстановці обговорюються конкретні шляхи і заходи дальшого розвитку, перебудови роботи Споживчої кооперації на демократичних засадах, на основі досягнень науково-технічного прогресу в інтересах нашого суспільства.

У дебатах, які розгорнулися на звітні доповіді правління і Ревізійної комісії Центроспілки, самкритично оцінюється стан торговельної, заготівельної і виробничої діяльності на селі, йде мова про необхідність зробити Спожив-

чу кооперацію ефективним інструментом відродження в житті рішень XXVII з'їзду КПРС, XIX Всесоюзної партійної конференції, вирішення насущних завдань під-

вищення добробуту радянських людей, поліпшення умов їх життя.

Делегати з'їзду приступили до виборів народних депутатів СРСР.

Про підсумки передвиборної кампанії з повідомленням виступив голова виборчої комісії Спілки споживчих товариств СРСР А. Д. Коробкін.

22 березня у Великому Кремльському палаці відбулося заключне засідання з'їзду. Було продовжено дебати.

Із заключним словом виступив П. С. Федірко.

Приймаються постанови з'їзду по звітах про роботу правління і Ревізійної комісії Центроспілки.

Потім з доповіддю від комісії по розгляду поданих з'їздові проектів Статутів виступив заступник голови правління Центроспілки М. А. Лупей.

З урахуванням пропозицій ко-

місій і зауважень, висловлених у дебатах, з'їзд прийняв нові Статуту кооперативних організацій і Центроспілки.

Слово від виборчої комісії про результати проведених 21 березня на з'їзді виборів народних депутатів СРСР від Споживчої кооперації надається А. Д. Коробкіну. Він повідомив, що всі сорок кандидатів обрані народними депутатами СРСР.

З'їзд приймає постанову «Про накази народним депутатам від Споживчої кооперації СРСР».

Делегати прийняли постанову про листи, адресовані з'їздові. Правління Центроспілки доручено розглянути їх і виробити необхідні заходи щодо реалізації прохань, пропозицій і зауважень.

На з'їзді обрано раду, правління і Ревізійну комісію Центроспілки.

На цьому з'їзд завершився. (ТАРС).

ХРОНІКА ПОДІЙ

«ГУД БАЙ, АМЕРИКА!»

В американському місті Ферфакс (штат Вірджинія) зібралися всі кольори сучасної світової спортивної гімнастики. Досить назвати таких відомих спортсменів, як Лі Нін з Китаю, Д. Тасков із Болгарії, італієць Ю. Черні... Серед жінок особливу увагу привертала до себе господарка помосту Б. Джонсон — п'ятий призер севільської Олімпіади в опорному стрибку.

Але й на такому фоні «зірок» від кіровоградської динаміки Олеси Дудник чекали результату. І він прийшов. 39,337 бали — такий здобуток Олеси. Кращий лише у тій же Джонсон (39,649), яка перемогла в трьох з чотирьох видів програми. І все ж друге місце в розигранні «Кубку Америки» — вагоме досягнення 14-річної кіровоградки.

Серед чоловіків переміг 19-річний одесит В. Маринич завдяки складним композиціям і особливо на брусах та перекладинах.

НА ЧЕСТЬ ДНЯ СТАЛІНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ

Широко розгорнулося соціалістичне змагання в честь Дня Сталінської Конституції між молодими колгоспниками артіль імені Чапаєва, Златопольського району.

Комсомольці тт. Дуденко М., Жижко П. на очистці насіння виконують денні норми на 150—200 проц. На вивозці буряка по-стахановському працюють іздіві тт. Литвина, Шевченко О., Сергатиєв К., які на 200 і більше процентів виконують свої норми.

К. ДУДЕНКО.

ВИГРАШ В 1000 КАРБОВАНЦІВ

По 13-му тиражу позики «Друга п'ятирічка» (випуск четвертого року) ошадкаса Маловісківського райцентру виплатила вигравшів на суму 7197 крб. Начальник 17-ї дистанції шляху тов. Шевченко на свою облігацію виграв 1000 крб.

[ОБЛ. РАТАУ].

№ 3. 10 грудня 1939 року ПОЛІТИЧНІ ДІЯЧІ ЛЕНІНСЬКО-СТАЛІНСЬКОГО ТИПУ

Завтра минає два роки з дня виголошення яскравої промови вождя трудя-

щих усього світу товаришем Сталіним на передвиборних зборах виборців Сталінського виборчого округу м. Москви. Ця промова залишила незабутий слід в серцях всіх радянських людей. Вона була, є й залишиться програмою для кожного виборця, для кожного обранця народу.

ПІДТЯГНУТИ ВІДСТАЛИХ

Компартійський райком ЛКСМУ виділив 232 кращих комсомольців, які працюють агітаторами. Товариші Царенко Л. (колгосп ім. Жданова), Шеремет Н. (колгосп ім. 5-го з'їзду Рад), Лозинська О. (колгосп ім. XVIII з'їзду ВКП(б)) і багато інших проводять масово-агітаційну роботу на високому політичному рівні. Вони ведуть широку агітацію за висунутих кандидатів у депутати місцевих Рад.

МОЛОДІ ПАТРІОТИ

Багато дівчат нашої області ділом відгукнулися на заклик знатних трактористок країни — вчитися керувати трактором.

Першими по області без відриву від виробництва, онанували тракторною справою 18 дівчат Петрівського МТС, Олександрівської МТС, Олександрівського району. Найкращі

оцінки під час іспитів одержали комсомолка Ніна Любич і Наталка Дорошенко.

412 молодих патріоток області вже одержали право сісти за руль сталевих машин.

Я. ЧВЕРТКІН.

СЕМІНАР СЕКРЕТАРІВ КОМСОМОЛЬСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Днями Петрівським райкомом ЛКСМУ був проведений трьохденний семінар секретарів первинних комсомольських організацій.

Учасникам семінару було прочитано ряд лекцій, серед яких — лекції про вибори у місцеві Ради депутатів трудящих.

Р. ПОПОВИЧ.

№ 272. 23 липня 1941 року ВІД РАДЯНСЬКОГО ІНФОРМБЮРО

Протягом 21 липня розвивалися вперті бої на Полоцько-Невельському, Смоленському і Новгород-Волынському напрямках...

Берегова батарея старшого лейтенанта Космачева виявила ворожий транспорт і відкрила артилерійський вогонь. Фашистський корабель загорівся і на повному ходу висадився на скелю.

Услід за транспортом червонофлотці цієї батареї потопили катер і тральщик противника.

СТАЛІН — СИМВОЛ НАШИХ ПЕРЕМОГ

З почуттям величезного задоволення зустріли червонозорівці звістку про призначення вождя народів товариша Сталіна Народним Комісаром озброєних сил країни соціалізму. В цехах заводу відбулися з цього приводу багатолюдні мітинги...

ВПЕРЕД, ДО ПЕРЕМОГИ

Під керівництвом великого Сталіна ми побудували соціалізм, щасливе життя в нашій країні. І в грізні дні вітчизняної війни керує товариш Сталін. Де Сталін — там перемога...

Б. ХІНКІС, О. ПРОЦЕНКО, П. КОСТЮКОВ, Г. ДЯКОВ — УЧІТЕЛІ ШКІЛ МІСТА КІРОВОГРАДА.

№ 273. 25 липня 1941 року ВІД РАДЯНСЬКОГО ІНФОРМБЮРО

(Вечірнє повідомлення 23 липня 1941 року). Протягом 23 липня провадилися вперті бої з противником на Полоцько-Невельському, Смоленському, Житомирському і Бесарабській ділянці фронту.

В одному з пунктів Бесарабської ділянки фронту наші частини розгромили

мотополк противника, захопивши 400 машин, 300 мотоциклів, 2 бронемашини, 25 гармат, 8 мінометів та інше озброєння.

Наша авіація протягом 23 липня завдавала масовані удари по моточастинах противника і авіації на його аеродромах.

РАЗОМ БУДЕМО КУВАТИ ПЕРЕМОГУ НАД ВОРОГОМ

Серед густих зелених дерев, там, де Червоний Ташлик ширшає в своїх берегах, розкинулася земля колгоспу ім. Чапаєва. Буйно зеленіють тут хліба, старанно посіяні колгоспниками, дружно зростає гордіна. Весело і заможливо живуть чапаєвці.

...Хороший врожай треба швидко і якісно зібрати. Енергійно взялися колгоспники за справу. Щодня перевиконують вони норми покосу і складання хліба. А жаткарі тт. Мудрьоха і Погрібний виконують свою норму на 150—160 проц.

Нещодавно артіль відряджала на фронт своїх кращих молодих товаришів. Колгоспник стахановець Никонор Олексієвич Кригінін відправляв в Червону Армію четвертого сина...

Г. ДРАНЕНКО.

КОЛИ ПТАХИ ІЗ ВИРІЮ

приходить і до нас справжня весна. Недарма в народі кажуть: птахи весну на крилах принесли. Саме нині, навесні проводиться і День птахів — свято, яке символізує людську турботу про пернатих.

Охороняти їх — це значить охороняти наших надійних помічників у охороні лісів, полів та лук від комах-шкідників, мишей тощо; це значить також і дбати про збереження й примноження збіднілого за останні десятиліття дикої тваринного світу, немалу частку якого у нашому краї складають саме пернаті.

Охороняти птахів — це значить запобігати необережному втручанню у їхнє життя в природному середовищі, дбати також і про збереження самого цього середовища. Кожному під силу виготов-

ляти годівниці, штучні гнізда та розвішувати їх у пору прильоту пернатих у садах, парках, лісо-смугах.

Для того, щоб турбуватися про птахів, їх треба знати. Цій справі й має послужити вікторина, яку редакція «Молодого комунару» проводить спільно з президією обласної організації Українського товариства охорони природи. Умови цього змагання: проводиться воно в один тур; на переможців чекають три «Бібліотеки природолюбів» та пам'ятні грамоти редакції; при підбитті підсумків особлива увага надаватиметься точності, стислості відповідей та якості художнього оформлення їх. Додаткові бали нараховуватимуться за повідомлення про те, як готуються до цього річного Дня птахів у вашій школі, ваших місті або селі; найцікавіші повідомлення будуть надруковані в газеті окремо — це дасть ще одну надбавку балів.

А ТЕПЕР — ЗАПИТАННЯ ВІКТОРИНИ

1. Такої незвичайної форми пташиний будиночок нечасто побачите у нашому краї. Які птахи найчастіше селяться у ньому?

2. Серед численного птаства Кіровоградщини є вид, занесений до Червоної книги УРСР. Одна з його особливостей: він, як кажуть, «не має голосу». Що це за птах, чим він цікавий?

3. Запитання дещо інтригуюче: в яких диких птахів самці значно поступаються перед самками і силою, і «статурою» (тобто — розмірами)?

4. Всі пам'ятають дитячу лічильку: «Сорока-ворона кашку варила, діткам ділила...». А тим часом сорока і ворона — це не одне й те ж. Зокрема, гнізда для своїх діток-пташенят вони мостять різні. Які саме?

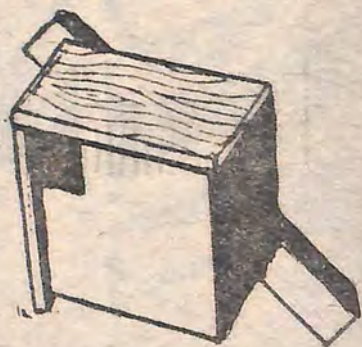
5. Ми звикли, що зозуля — «ледащиця», «недбайливиця». Це у фольклорі. Та саме зозуля є най-

більшим ворогом одного із шкідників, який називається...

6. Є пернаті, які не в'ють гнізд. Що це за птахи?

Відповіді на запитання нашого бліц-конкурсу просимо надсилати не пізніше 1 квітня 1989 року за поштовим штемпелем.

ЖЮРІ.

ПІД ЗНАКОМ ЄДНАННЯ

Все прогресивне людство готувалося до відзначення 175-річчя з дня народження геніального українського поета, художника, революціонера-демократа Т. Г. Шевченка. Про те, як це відбувалося в Радянському Союзі, у нашій чехословацькій пресі писалося багато. Ми знаємо, що в столиці України було створено республіканський комітет, до складу якого увійшли провідні вчені, літератори,

діячі культури Радянської України. Комітетом були затверджені заходи по підготовці, святкування ювілею Великого Кобзаря.

До відзначення ювілею Т. Г. Шевченка готувалися і трудящі Чехословаччини, де живе немало українців. Уже на початку січня цього року в головному місті Словацької Соціалістичної Республіки

Братиславі, у школі, яка носить ім'я Т. Г. Шевченка, відбулася передача 14 картин.

У рамках ювілею Федеральне міністерство зв'язу ЧССР випустило марку з портретом Т. Г. Шевченка, автором якої став словацький художник І. Шриман.

Українське населення Чехословаччини, яке в більшості живе на сході

Словащини, теж готувалося відзначити ювілей Кобзаря. В усіх українських селах і містечках Східної Словащини відбулися літературно-вечірні-академії, літературні читання, бесіди, виставки картин і творів Т. Г. Шевченка. Було видано лекцію про його творчість, «Репертуарний збірник».

Василь ВАНІК, громадянин Чехословаччини.

Р. С. Учора, 24 березня, в музеї-заповіднику корифеїв на Хуторі Надії відкрито виставку «Твори Т. Г. Шевченка та І. К. Карпенка-Карого на сценах Львівського українського академічного драмтеатру імені Марії Заньковецької та Пряшівського українського національного театру».

2

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

25 березня 1989 р.

ОТЖЕ, ЗАВТРА З 7-ОЇ ДО 20-ОЇ...

Як проходять вибори? На це запитання, з якого почалася розмова кореспондента «Молодого комунара» із секретарем обласного виконкому В. А. Долиняком, звісно, неможливо було одержати вичерпну відповідь: вибори народних депутатів СРСР мають проходити завтра. Тож у розмові йшлося в основному про організаційну роботу окружних та дільничних виборчих комісій, партійних, радянських органів, покликаних створити оптимальні умови для участі виборців у виборчій кампанії.

КОР.: Володимире Андрійовичу, нині, в момент нашої розмови, виборча кампанія ще знаходиться на агітаційному, так би мовити, етапі. Що можна сказати про хід змагання кандидатів?

В. ДОЛИНЯК: Нинішні вибори не схожі на жодні попередні. І не лише тому, що прийнято новий Закон про вибори, — змінилися самі люди. Нещі виборці вже не хочуть голосувати «за» і «стоячи» за кандидата, якого їм запропонують. Вони хочуть обирати, причому обирати кращих.

До нинішньої кампанії, як відомо, питання підготовки й проведення виборів були прерогативою партійних і радянських органів. Нині це — компетенція окружних виборчих комісій і широкої громадськості. На Кіровоградщині після окружних виборчих зборів, які пройшли у національно-територіальному № 48 та територіальних виборчих округах №№ 476, 477, 479, за депутатські мандати продовжують змагання 9 кандидатів. На момент нашої розмови відбулося понад 160 зустрічей кандидатів з виборцями, на яких висловлено немало конкретних наказів майбутнім депутатам...

КОР.: По національно-територіальному та трьох територіальних округах у нас зареєстровано по два кандидати, а в Добровеличківському територіальному — одного. Чи не означає це, що не всі кандидати знаходяться в однакових умовах?

В. ДОЛИНЯК: Справа в тому, що це не суперечить Закону. Особисто я вважаю, що процедура ця демократична. Але от що стосується підрахунку голосів на окружних передвиборчих нарадах при відкритому голосуванні, то він продуманий недостатньо й потребує вдосконалення, так само, як і окремі положення Закону про вибори.

Що ж до рівноправності кандидатів, то вона і в тому, що і кошти на проведення передвиборчої кампанії виділяє держава. Про те, щоб тут якийсь із кандидатів мав перевагу, з огляду на посаду чи які інші обставини, і мови бути не може. Більше того, окружні виборчі комісії мають здійснювати контроль за організацією та проведенням передвиборчих заходів. Усякі заходи, які ставлять суперника в нерівноправне становище (приміром, кандидат — директор великого заводу і може залучити додаткові кошти до проведення передвиборчої кампанії), визнаються неправомірними. Приклад іншого порядку: прихильники одного з кандидатів мали намір провести 22 березня маніфестацію вулицями міста з метою пропаганди програми свого кандидата. Оскільки це передбачалося зробити у будень, до того ж завадило б нормальній роботі транспорту в центральній частині міста, дозволу на проведення заходу не було дано.

КОР.: На зустрічах із кандидатами, як ми знаємо, побувало кілька десятків тисяч виборців. А як бути з рештою?

В. ДОЛИНЯК: Ті, хто з якихось причин не зміг довідатися про програми кандидатів із преси, радіо й телебачення, має можливість зробити це на виборчих дільницях, яких діє в області 950. Там є виготовлені друкарським способом листівки, які пред-

ставляють кандидатів і їхні програми. До речі, листівки ці віддруковано за єдиним зразком, що є зайвим свідченням рівноправності усіх кандидатів... Кожен з них має, до речі, по десять довірених осіб. А на виборчих дільницях працюють люди (один — обов'язково звільнений), які можуть проконсультувати з приводу тих чи інших тонкощів Закону про вибори народних депутатів СРСР, а також про особливості передвиборчих програм кандидатів у депутати.

КОР.: Можливий і такий варіант: чоловік за клопотами не встиг уточнити, де знаходиться його виборча дільниця...

В. ДОЛИНЯК: На виборчих дільницях складаються списки виборців. Напередодні виборів дільнична комісія розсилає запрошення своїм виборцям, у яких вказує час і місце проведення виборів. Виборчі дільниці можуть сповістити про це виборців і якимсь іншим способом, — приміром, виготовляти плакати, які наклеюють у під'їздах будинків...

КОР.: Отже, завтра...

В. ДОЛИНЯК: О 7-й годині ранку розпочинаються вибори народних депутатів СРСР (як бачите, тут теж є певні зміни: раніше вибори розпочиналися о 6-й ранку). При цьому всім, хто братиме участь у виборах, слід урахувати, що напередодні здійснюється перехід на літній час. Все буде зроблено для того, аби забезпечити добровільне волевиявлення радянських людей. Це перше за все стосується забезпечення анонімності й таємності голосування. Незрячі, або неграмотні, скажімо, якщо такі є, мають право взяти із собою для голосування людину, якій довіряють (крім члена виборчої дільниці). Решта громадян можуть голосувати лише за себе. Буде забезпечено широку гласність і при відкритті урн та підрахунку голосів: тут можлива присутність представників засобів масової інформації, громадських організацій. Закінчаться вибори о 20 годині. Отже, чекаємо усіх, хто має право голосу, завтра на виборчих дільницях.

Вів розмову С. ПЕТРЕНКО.

НАЗУСТРІЧ
ВИБОРАМ

Планат художника М. УСОВА.
Видавництво «Планат».

Поїздка до УНР

Нещодавно з Угорської Народної Республіки повернулася група журналістів «Молодого комунара», яка перебувала там у відрядженні. В процесі двосторонніх переговорів між редакцією газети «Баттонські новини», гімназією міста Баттонія і редакцією газети «Молодий комунар» було укладено договір про творче співробітництво, обмін інформацією. Мета договору — запозичення прогресивного досвіду.

Публікації про перебування журналістів «Молодого комунара» в УНР читайте під рубрикою «З угорського щоденника».

Фотографує
Василь
ГРИБ

3

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

25 березня 1989 р.

АКТУАЛЬНО

СОЦІАЛЬНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ «ОРЕНДА»

М. І. ОСТАШКО: «...Оренда потрібна, саме вона може і повинна стати тим важелем, котрий у найкоротші строки вирішить чи послабить проблеми із забезпеченням населення продуктами харчування».

Л. Г. РІЗНИЧЕНКО: «Приїжджайте в Мар'івку, не пошкодуєте!».

Олександр СИСОЙ: «...Заробітки заробітками, а люди прагнуть жити в хороших умовах, користуватися благами цивілізованого суспільства».

4

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

25 березня 1989 р.

ПРЕДСТАВИМО їх: Микола Іларіонович **ОСТАШКО** — другий секретар Онуфріївського райкому партії, Любов Григорівна **РІЗНИЧЕНКО** — секретар парткому колгоспу імені Кірова, Олександр **СИСОЙ** — перший секретар райкому комсомолу. Місце дії — село Мар'івка Онуфріївського району, колгосп імені Кірова.

М. І. ОСТАШКО: До приходу в райком я працював секретарем парткому в одному з благополучних господарств. Не раз чув з трибун, бачив і на власні очі: процес міграції з села (так ми сором'язливо називали це явище) набув загрозливого вигляду. Та навіть тоді не міг сповна оцінити справжні масштаби біди (так, так, я не перебільшую), що нависла над землею-годувальницею...

Л. Г. РІЗНИЧЕНКО: Думаю, для повної ілюстрації досить прикладу нашого колгоспу. До недавня його економіка жила лише завдяки всіляким централізованим позичкам і дотаціям. Та вони, ледь-ледь тримаючи господарство на плаву, не могли замінити головного — перспективи зростання наших сіл. Дійшло до того, що деякі населені пункти практично перестали існувати. Ні, на карті району вони залишилися, але як згадка, не більше.

М. СИСОЙ: Маєте на увазі Набавівку? Але ж зараз, здається, вона відроджується...

Л. Г. РІЗНИЧЕНКО: Я б не спішила з висновками. Поки що мова йде про появу на місці колишнього села з кількома десятками будівель нового виробничого підрозділу колгоспу. Орендного.

Ланка з п'яти чоловік на чолі з Анатолієм Петрусевицем на базі старої ферми вирощує свиней. Результати має вражаючі. Скажімо, позаторік хлопці здали 34,5 тонни м'яса, заробили 29 тисяч карбованців, торік — здали 54 тонни свинини і отримали за неї 44 тисячі карбованців. Такою була доплата за кінцевими результатами праці, не рахуючи компенсацій за користування приміщенням і придбання кормів, виплачених орендарями.

М. І. ОСТАШКО: Мимоволі ми підійшли до питання, яке не дає господарникам спокою впродовж останніх років. Одні без найменших сумнівів приймають оренду, наполягають на широкому її впровадженні, інші — вагаються... Хто правий? На мій погляд, оренда потрібна, саме вона може і повинна стати тим важелем, котрий у найкоротші строки вирішить чи послабить

проблеми із забезпеченням населення продуктами харчування. Але процес цей повинен відбуватися органічно, без примусу і компанійщини. Тільки повна віра хліборобів у те, що нові господарські відносини беруться на озброєння асерйоз і надовго, може повернути їх до оренди.

Л. Г. РІЗНИЧЕНКО: Саме це я й мала на увазі — щоб асерйоз

зації, навіть, персональний комп'ютер. Він старанно вболіває за господарство, але жили, як наші хлібороби-індивідуали, не рве. Тобто, тривалий час людину можуть приваблювати лише творча, цікава робота, хороші житлові умови, ряд інших послуг, без яких, на привеликий жаль, наші села обходяться.

М. І. ОСТАШКО: Індивідуальні косарки для невеликих діля-

свиней та чабани, не відмовимося також від послуг економістів, працівників бухгалтерії та інженерної служби, культпрацівників.

Розумію, що всіх цікавлять умови переселення. Ми можемо запропонувати нові будинки з усіма господарськими прибудовами. Розраховуватимуться за них майбутні господарі на пільгових умовах. У Мар'івці нещодавно відбулося кілька новосілля. Ключі від квартир одержали місцеві мешканці Микола та Любов Клименки, Світлана та Сергій Дерев'янки. А з районного центру переїхали Микола та Віра Бородаї. Він працює трактористом, вона — фельдшером.

Поліпшуються в господарстві умови праці. Після зведення нового автогаража вся техніка зберігається в зручних боксах. Там же є Ленінська кімната, побутові приміщення.

Нинішнього року плануємо заасфальтувати центральну вулицю села. На ній, до речі, розмістився й новий універсальний магазин, який стане до ладу ось вже скоро, напередодні свята Першотравня.

У Мар'івці є восьмирічна школа, дитсадок, їдальня. Та головний наш козир, котрий, переконана, зацікавить багатьох — природний газ. Він буде незабаром, газорозподільник поблизу села вже будується.

Отже, приїжджайте в Мар'івку, не пошкодуєте!

ТАК ОДНОЗНАЧНО ВИСЛОВИЛИСЯ УЧАСНИКИ СЬОГОДНІШНЬОЇ РОЗМОВИ.

і надовго. Наші ж орендарі приїхали з Полтавщини, назавжди з рідних місць зриватися не збираються. Попрацюють, продукцію, звичайно, дадуть, добре зароблять і, скоріше всього, помахують рукою. А земля, як і раніше, залишиться без господаря.

Колгоспників не дарма це турбує. На центральній садибі господарства є ще один орендний колектив на чолі з Наталею Куроп'ятник, теж добивається хороших результатів, але, як неважко здогадатися, складається з людей приїжджих.

О. СИСОЙ: Здається, ми й підійшли до головного: виробництво виробництвом, заробітки заробітками, а люди прагнуть жити в хороших умовах, користуватися благами цивілізованого суспільства. Чим відрізняється канадський чи австралійський фермер від сьогоднішнього нашого орендаря? Тим, що окрім землі, будинку він має і сучасну техніку, засоби малої механі-

нок, комп'ютери колгосп імені Кірова сьогодні орендарям навряд чи запропонує. А щодо житла, об'єктів культурного призначення, то тут за останні роки сталися помітні зрушення на краще. Гадаю, що Любові Григорівні є чим поагітувати вірогідних орендарів за переїзд до Мар'івки.

Л. Г. РІЗНИЧЕНКО: Якщо не заперечує, я скажу кілька слів про економічні показники господарювання за минулий рік. Загальна рентабельність у нас становила 54,6 процента, чистий прибуток — 1 мільйон 14 тисяч карбованців. Маємо 3269 гектарів сільськогосподарських угідь, тримаємо 300 корів, 1700 овець, 2000 свиней.

Ясна річ, що для успішної роботи на землі, догляду за тваринами потрібні кваліфіковані кадри. У нас їх не вистачає. Перелічу лише окремі категорії колгоспників, у яких відчувається потребу. Це доярки, механізатори, водії, відгодівельники

давно відбулося кілька новосілля. Ключі від квартир одержали місцеві мешканці Микола та Любов Клименки, Світлана та Сергій Дерев'янки. А з районного центру переїхали Микола та Віра Бородаї. Він працює трактористом, вона — фельдшером.

Поліпшуються в господарстві умови праці. Після зведення нового автогаража вся техніка зберігається в зручних боксах. Там же є Ленінська кімната, побутові приміщення.

Нинішнього року плануємо заасфальтувати центральну вулицю села. На ній, до речі, розмістився й новий універсальний магазин, який стане до ладу ось вже скоро, напередодні свята Першотравня.

У Мар'івці є восьмирічна школа, дитсадок, їдальня. Та головний наш козир, котрий, переконана, зацікавить багатьох — природний газ. Він буде незабаром, газорозподільник поблизу села вже будується.

Отже, приїжджайте в Мар'івку, не пошкодуєте!

КОМЕНТАР РЕДАКЦІЇ

Господар... На селі цим словом з давніх давен називали лише людей вмілих, трудолюбивих, економічних. Тепер, після березневого Пленуму ЦК КПРС, господарем може стати кожен, хто пов'яже свою долю з рідною землею, працює на ній. «Ми повинні відкрити широку дорогу найрізноманітнішим формам господарювання, — сказав у доповіді «Про аграрну політику КПРС у сучасних умовах» Генеральний секретар ЦК нашої партії М. С. Горбачов. — І колгоспам, і радгоспам, і агрофірмам, і агрокомбінатам, і селянським, і особистим підсобним господарствам...». І далі: «Одним з найважливіших, а можливо, на даному етапі й вирішальних шляхів перебудови відносин соціалістичної власності є розвиток орендних відносин на селі. Саме через оренду можна найповніше реалізувати ленінську ідею активного включення особистого інтересу, повернути людині почуття господаря, стимулювати її творчі можливості».

Отже, оренда. На неї покладає найбільші надії партія, в неї вірять учасники нашої сьогоднішньої розмови. Вірять і всіляко стимулюють нову справу. На цьому знімку ви бачите

групу людей. То орендний колектив у складі Миколи Довгого, Миколи Ворони, Анатолія Петрусевича, Василя Іванова та Василя Кривенка. Їм правління колгоспу імені Кірова створило відмінні умови,

забезпечило всім необхідним для майже промислового виробництва свинини. І результати не забарилися: нині орендарі-відгодівельники мають найвищі прирости живої ваги тварин в районі, господарство ус-

пішно виконує плани по продажу м'яса державі.

Та, зацікавити людей тільки матеріально — сьогодні мало. Чи не тому й говорила з болем секретар парткому Любов Григорівна Різниченко про почуття тимчасовості, що виникає в неї при згадці про цей колектив. Здається, в господарстві вже знайшли правильний шлях для вирішення цієї проблеми. Ви бачите на знімку вгорі будинки. То не безвідносне фото. Такий вигляд має нова вулиця Мар'івки — Молодіжна. Мешканцем її, а, значить, і орендарем чи членом будь-якого виробничого підрозділу колгоспу може стати кожен, хто вміє і хоче працювати на землі.

Фото В. Милостіона.

Про честь мундира і не тільки

Що значить нині для військовослужбовця «честь мундира»? Яке сучасне його трактування?

Дивні запитання? Не думаю. Згадайте офіцерів царської армії простіше всього. Там і кинути в обличчя рукавичка — виклик на дуель. І кодекси офіцерської честі були в дії. Тільки спробував би тоді офіцер не прийти на допомогу іншому офіцерові, який потрапив у біду, — і від нього відвернулися б усі, давши зрозуміти, що він осквернив честь мундира! А зараз? Зараз, на жаль, це словосполучення має інше смислове навантаження.

Саме «честь мундира» не дозволяє сучасному курсантові, офіцерові дати відсіч будь-яким посяганням на їхню честь, на честь офіцера. Парадокс? Ні! Знаєте чому сьогодні той самий курсант чи офіцер може зробити вигляд, що не бачить, як ображають його колегу, чому не заступиться? Та тому, що будь-якому курсанту, який увіз в бійку (справедливо!), скажуть: зловживання силою! Так що: б'ють — терпи. Завжди курсант буде винним, чим би він не пояснював свої дії. Ось і доводиться хлопцям краще відійти від зіткнення, як би їх не ображали.

Що від царських часів у нас прийнято вважати, що брати участь в бійці не личить військовому, навіть якщо він її і не затіяв першим. Можливо, це йде від того, що раніше найбільш затятому хуліганові не прийшло б в голову нападати на військового. Так уже було закладено в нашої свідомості: військовий — ідеал сили, майстерності і, водночас, тактовності і культури. Але... Все змінюється. І отой парадний галас недавніх часів торкнувся і військових. Проб-

лем в армії — море. А преса й інші засоби масової інформації продовжували інтенсивно ідеалізувати Збройні Сили, розповідаючи лише в мажорних тонах про армійську службу. Зрештою, писати було про що. Завжди, коли треба було кому-небудь допомогти (здати нров, наприклад), першими відгукувалися курсанти. Негативні сторони військового життя ретушувалися чи просто замовчувалися. Щоправда, тепер преса кинулася в іншу крайність — пише переважно лише про негативні сторони. І в читача нині виникає пряме протилежне уявлення про армію. Тому і починають молоді хлопці плювати услід людині у формі. Прагнуть наперед відшкодувати свої страхи і злобу на курсантах — їхніх майбутніх командирів — за приниження і образи, які, на їхню думку, чекатимуть в армії. І киплять кулачні бої...

А педагоги майбутніх офіцерів, судячи з позицій свого часу, коли навколо звання «курсант» був своєрідний священний ореол, суворо наказують підпочинитися, замішаних в будь-яких зіткненнях з цивільними. При цьому найгіршим доказом бувають слова про запламування честі мундира...

Ось і прагнуть курсанти краще «нічого не бачити». Ліпше стерпіти приниження, вважають вони, ніж прийти з синцем, а потім терпіти ще більш принизливі розслідування: де, при яких обставинах дістав. А потім ще кілька місяців не випускають в місто з однієї причини: «Ти в нас не користуєшся довір'ям. Як би чого не трапилось!».

Невже справді після таких звинувачень хтось із нас захоче вступитися за чисте-небудь достоїнство, захистити його-небудь. Ні! Краще — моя хата з краю! І доводиться курсанту добре

зв'язати всі «за» і «проти», перш ніж вступити з кимось в єдиноборство. Лише тоді, коли військово-злочинець, він не вагаючись застосує свої знання і вміння. Так було з Гаррі Янбековим. Побачивши на асфальті мужичку і жінку, які лежали в крові, а вдалині дебелу фігуру, він без роздумів кинувся на здоганяти злочинця. Гаррі виставив прийом рукопашного бою і оборони за допомогою пасака. Через декілька хвилин вбивця лежав зв'язаним. За мужність і героїзм старшина був нагороджений цінним подарунком. Але якби перед ним був не явний злочинець, а хуліган, котрий би «просто» ображав перехожих, дуже сумніваюся, що Янбеков (та й не тільки він) діяв би так само сміливо і рішуче. Швидше всього він пройшов би мимо, нерухою суконною наназом командира: «Нікуди не вмішуватися ні за яких обставин!». От не так давно було. Ідучи у звільнення під час підвищеної агресивності київських паціфістів і підлаштованих під них любителів бешкетувати, курсанти отримали від свого командира наказ по темних кутках не ходити, відпочивати тільки по три-чотири чоловіки, як-то будуть вимагати гроші — давати трояка, але не йти на конфлікт! Так спокійніше.

Так як же ж повинно бути в нас розуміння «честі мундира»? Честь в тому, щоб відхилитися від захисту себе і когось, чи навпаки? Поки що ми розуміємо однозначно: перше! І хоча душа потребує іншого, ми змушені в більшості випадків чинити саме так, як кажуть «верхи».

Але не можна звужувати поняття «честі мундира» лише до бійки. Це словосполучення стосується і багатьох інших проблем і питань в армії і на флоті... Як часто вихованців військових училищ використовують як дешеву робочу силу на всіляких роботах,

починаючи з сільськогосподарських і закінчуючи будівельними. Але честь мундира не дозволяла про це голосно говорити. Тим паче — писати в пресі...

Поки існують кордони, потрібна буде військова професія. А робота офіцерів не така вже й легка, як думають цивільні. І в училищах вчитися непросто. Зростає об'єм знань, треба бути фізично витривалими, додати до цього ще суворий порядок денний.

Ми розуміємо: престиж військової професії впав, бажаних вчитися у військових училищах меншає. Ось вам і зачароване коло: з одного боку — вимоги до військових зростають, а з іншого — талановита молодь рідко «рветься» до військової професії. А з середніми здібностями, погодьтеся, важко стати хорошим офіцером.

Треба розірвати це коло. А для цього слід писати ПРАВДУ про військоове життя, не варто кидатися з крайності в крайність. Чому б, наприклад, не проводити у військових училищах дні відкритих дверей? Невже це військова таємниця? Нехай всі знають, що там займаються не тільки «стройвою» і «метанням гранат», але проводять і важливі математичні олімпіади, серйозно займаються музикою, літературою. Серед курсантів багато талановитих хлопців: поетів, художників, музикантів...

Тан як же бути з честю військового мундира? Перш за все її треба берегти, а точніше — вміти відхиляти її від плям, відхиляти, відкрито і гласно обговорюючи наші проблеми, а не замовчувати.

Сергій ВОЄЙКОВ,
курсант Київського вищого військово-морського політичного училища.

ВІТЧИЗНА

3 міліцейської хроніки

Відділом карного розшуку УВС облвиконкому розшуковуються зниклі діти.

21 червня 1986 року о 14 годині Наталя Біла, 1975 р. н., учениця 4-го класу СШ № 9 м. Кіровограда, взявши у батька 3 крб., пішла в парк імені 50-річчя Жовтня. Додому більше не повернулася.

Її прикмети: ріст — 120 см, худорлява, обличчя овальне, губи тонкі, очі карі, волосся світло-русаве.

23 травня 1986 року близько 21 години маленький Олег Сухарев, 1981 р. н. із села Созонівка Кіровоградського району пропав безвісти.

Його прикмети: ріст 110—115 см., худорлявий, круглолидий, блідий, очі блакитні, волосся світло-русаве, пряме. Одягнений у червоний костюмчик, шорти, гольфи, сандалі коричневого кольору.

Громадяни, допоможіть знайти дітей. Кому щось відомо про їх долю, просимо повідомити у чергову частину УВС по телефонах 97-3-02, 97-7-02.

Фотографує
Василь
ГРИБ

5

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

25 березня 1989 р.

УВАГА: ПОШУК!

На території 11 районів Чернігівської області в роки Великої Вітчизняної війни загинуло 28 військовослужбовців, яких призивав військовий комісаріат Кіровоградської області. Ці люди проходили службу у 19 з'єднаннях і окремих військових частинах, 6 з них померло в лікарняних закладах.

На жаль, тільки з сім'єю одного загиблого вдалося встановити зв'язки. Можливо, рідні загиблих на Чернігівщині нічого не знають про долю своїх близьких, котрі не повернулися з фронтів Великої Вітчизняної. Ми готові відповісти на всі листи, скільки б їх не надійшло.

НАША АДРЕСА: 250013, м. ЧЕРНІГІВ-13, вул. СВЕРДЛОВА, 68, ОБЛВІСЬКОМАТ, ШТАБ «ПОШУК».

В. ДРАГУНОВ,
полковник у відставці, начальник Чернігівського обласного штабу «Пошук».

СПИСОК ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ, ЯКІ ЗАГИНУЛИ НА ТЕРИТОРІЇ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.

Алексєєнко Григорій Олександрович, Олександрівський район, 280 с. д., загинув 17.09.1943 року в с. Блудше Козелецького району.

Антонов Іван Семенович, 1901, Кіровоградський РВК, 74 с. д., загинув 12.09.1943 року в с. Оболоні Коропського району.

Берега Павло Іванович, 1906, Бобринецький РВК, 12 гв. с. д., загинув 24.09.1943 в с. Сибереж Репкінського району.

Брайко Іван Дмитрович, 1899, Олександрівський район, 143 с. д., загинув 13.10.1943 в с. Косачівка Козелецького району.

Волосян Михайло Степанович, 1917, Олександрівський район, загинув ...03.1944 року, селище Куликівка Куликівського району.

Гришин Дмитро Микитович, 1904, м. Знам'янка, 280 с. д., загинув 04.10.1943 року, с. Карпівка Козелецького району.

Дитертов ... Борисович, 1899, Олександрівський район, 148 с. д., загинув 22.09.1943 року в м. Чернігові.

Дорошенко Єрофей Романович, 1905, сели-

ще Голованівськ, 60 с. д., загинув 06.10.1943 року, с. Клубівка Репкінського району.

Захарченко Микола Данилович, 1918, Добро-величківський РВК, 259 о. т. п., загинув 11.11.1943 в селищі Радуть Репкінського району.

Карпенко Іван Іванович, 1917, Новоархангельський район, 102 с. д., загинув 20.09.1943 року в м. Семенівка Семенівського району.

Корнієнко Іван Іванович, 1910, Новоархангельський район, 59 омсб., загинув 23.09.1943 року в м. Семенівка Семенівського району.

Котюжан Никіфор Андрійович, 1910, Гайворонський район, 19 ождбр, загинув 22.08.1941 року в с. Неданчичі Репкінського району.

Кривуля Іван Іларіонович, 1922, Олександрівський район, загинув 13.08.1942, селище Холми Корюківського району.

Крячко Іван Андрійович, 1914, Олександрівський район, 15 гв. кд, загинув 10.11.1943 р. селище Куликівка.

Литвинов Федір Миколайович, 1924, Новомиргородський РВК, 8 с. д., загинув 15.09.1943 року в селі Лиса Гора Коропського району.

Миць Вячеслав Олександрович, 1908, м. Кі-

ровоград, 55 с. д., загинув 21.09.1943 року в с. Олешня Репкінського району.

Омельченко Григорій Парфентійович, 1918, Олександрівський район, 12 гв. с. д., загинув 12.10.1943 року в селищі Любеч Репкінського району.

Орлов Григорій Миколайович, 1923, Долинський РВК, 12 гв. с. д., загинув 29.09.1943 року в селищі Любеч Репкінського району.

Орлов Леонід Тимофійович, 1919, Голованівський РВК, 132 с. д., загинув 16.09.1943 року в с. Григорівка Ніжинського району.

Пашенко Михайло Федотович, Олександрівський район, 16 гв. к. д., загинув 19.09.1943 року в селі Гусавка Менського району.

Педченко Валентин Петрович, 1921, Кіровоградський РВК, 102 с. д., загинув 13.09.1943 в м. Н.-Сіверський.

Перлов Леонід Мойсейович, 1904, м. Кіровоград, загинув 04.10.1943 року в с. Миси Репкінського району.

Перов Віктор Анатолійович, 1923, Знам'янський район, 7 гв. мк, загинув 16.09.1943 року в с. Червоні Партизани Носовського району.

Сналецький Олексій Андрійович, 1917, РВК не вказаний, 81 с. д., загинув 08.10.1943 року в с. Коробки Репкінського району.

Суркан Павло Григорович, 1925, РВК не вказаний (с. Одинське), 15 гв. кд, загинув 30.10.1943 року в селищі Куликівка.

Фітенко Борис Сергійович, 1920, Новоукраїнський район, 299 шад, загинув 04.10.1943 року в м. Ніжині.

Чередищенко Микола Федорович, 1912, Олександрівський район, загинув 02.04.1944 року в м. Ніжині.

Шпилько Марк Іванович, 1915, Олександрівський район, 69 с. д., загинув 25.11.1943 року в с. Олешня Репкінського району.

ЯКІ УМОВИ ОДЕРЖАННЯ КРЕДИТУ?

Молоде подружжя Шенчуків з с.мт Олександрівки звернулося до редакції з таким листом: «Зараз державою прийняті відповідні нормативні акти, що повинні допомогти молодій сім'ї збудувати собі житло власними руками. Вирушіли побудуватися і ми. Підкажіть, будь ласка, якими плитами користується молода сім'я збудувальників при вищачуванні кредиту?»

ЗАПИТУЙТЕ — ВІДПОВІДАЄМО

Дати відповідь на ці запитання ми попросили начальника обласного управління Ощадного банку СРСР О. І. БЕЗСОНОВА:

— Довгострокові кредити на будівництво житлових будинків з надвірними будівлями видається закладами Ощадбанку СРСР молодим сім'ям на загальних умовах.

Для цього всім, хто хоче взяти державну позику, необхідно подати в місцеве відділення Ощадбанку СРСР такі документи:

1) довідку виконкому місцевої Ради народних депутатів про виділення земельної ділянки для індивідуального будівництва із вказаною кошторисною вартістю забудови;

2) довідку з місця роботи про заробітну плату і суму щомісячних відрахувань.

За користування кредитом громадянин щорічно сплачує проценти: жителі сільської місцевості — 2 проценти, а мешканці міста і селищ міського типу — 3 проценти від одержаної суми. При використанні позики не за призначенням банк має право довгостроково стягти заборгованість по ній із нарахуванням 12 процентів річних.

Інваліди й учасники Великої Вітчизняної війни, сім'ї загиблих військовослужбовців і прирівняні до них особи звільняються від сплати процентів за користування кредитом. Вказані особи, а також багатодітні сім'ї погашають кредит, починаючи з п'ятого року після його одержання.

МЕНІ певний час довелося водити вчучку в дитячий садок. Ходили пішки напростець повз будівельний майданчик. Там гуркотіла техніка, стояв недобудований багатоповерховий будинок. У ньому теж стукали — мабуть, настеляли підлогу. Тут була колись околиця міста, а на ній — кладовище. В одному кутку пустиря, в гуцулівній вишню та бузку, ще й досі виднілися кілька похилих хрестів, валялася конусна тумбочка із червоною зіркою на вершівці та цілі півники на зарослих горбочках.

Коло нового будинку, опираючись на ціпок, стояла бабуся і дивилася на будинок.

Коли ми проходили повз неї, бабуся, не звертаючись ні до кого, навіть не поглянувши на нас, сказала:

— Оце якраз на оцю розі цього дому була могила мого синочка Стюпа... вигребли його кісточки та й вивезли десь на смітник... Я завжди на проводки, на

Паску... на всі свята сюди приїздила... А тепер куди?... На зморщених бабусиних щоках, схожих на печені яблука, тремтіли прозорі сльози. Я пройшов мовчки. Та й лука, тремтіли бабуся? Словами про індустріалізацію, урбанізацію та ще про те, що тут будуть сучасні міста для людей? Ніколи в світі бабуся мене не зрозуміла. На її місці я б теж нікого і ніколи не зрозумів.

Пройшовши трохи далі, я побачив, що до нового будинку прорили каналу для труб. Вона проходила якраз по ряду могил, і у викинутій землі та глині валялися темні, трухляві дошки домовин, напівзітлілі тканина та людські кістки і черепи.

— Що це за горщики? — наївно спитала чотирирічна Машенька, — це хтось їх викинув. Навіщо? У них же, мабуть, росли квіти...

Темні провали очинили сумно і ніби з докором дивилися на білий світ. Мені думалося, що це ж були колись

люди. Живі. Жили, думали, говорили, раділи, сміялися і плакали. Дихали повітрям, відчували сонячним теплом, його світлом, марили в зимову хугу і змагалися в літню спеку. Працювали, створюючи щось корисне. Кожен із цих «горщиків» колись і лишив якийсь слід на землі. Залишив щось таке, що живе ще довго байдуже вигребли із землі, і бачать їх байдужі переконані, атоптують а багно...

У якому ж живому «горщику» це наповненому сірою речовиною, це обтягнотому рівною шпорою, з хвилястим чи прямим, чорним чи світлим волоссям, це споглядаючому на білий світ не порожніми провалами, а голубими, сірими, чорними чи коричневыми очима, народилась думка так по-бюльєрському повестись із останками наших предків чи, може, і сучасників?

Чи не в подібних «горщиках» народилися, а потім

здійснювалися плани якості нової Б. духовна цінність ки ця байдужість, тоді, мабуть, у них віру, і потім, коли мості людей, не в шак іхні, знайшли спотворені до не людини без віри десь отає без вірнічними, все вельо кірські екзистен. А чи не розумі ня людських с м'ятний знам, д Вказати дані. По

ЦІНА ВИПИТОЇ ЧАРКИ

Чи часто ми задумуємося над тим, яка вона ця ціна? І чи не сприяємо самі поблажливому ставленню до виників людини у стані легкого сп'яніння, не думаючи при цьому про те, що чимало таких людей мають водійське посвідчення в кишені. Схильність цієї частини населення випивати іноді перед тим, як сісти за кермо, чарку вина чи навіть бокал пива обертається нерідко великою бідою і людськими трагедіями. Нам, працівникам Державтоінспекції, часто доводиться констатувати тяжкі наслідки дорожньо-транспортних пригод, винуватцями яких стали зачмелілі водії.

«Невинна» чарка вина, чарка горілки, випиті перед дорогою — одне з найсерйозніших джерел небезпеки для всіх учасників руху. В минулому році з вини нетверезих водіїв сталося 99 ДТП, в яких 13 чоловік загинуло і 108 було поранено. За два місяці нинішнього року постраждало 11 чоловік, четверо з них загинуло.

Найчастіше сідають за кермо напідпитку робітники виробничого об'єднання по сім'ях «Червона зірка», заводу «Гідросил», спеціалізованого АТП-1102 «Агропромтранс», АТП-1355, управління механізації будівництва тресту Кіровоградбуд.

Торік у нашому місті на адміністративних комісіях Державтоінспекції розглянуто 892 випадки, коли було виявлено, що транспортними засобами керували водії «під градусом». 262 із них позбавлені водійських посвідчень, проти 34 чоловік, 28 із яких — власники індивідуального транспорту, котрі дачі протягом року затримувались за кермом напідпитку, були пору-

шені кримінальні справи. Районними народними судами м. Кіровограда їм були призначені різні види покарання. Так, робітника Кіровоградського ливарного заводу В. Мамату засуджено на один рік виправних робіт з вирахуванням 20 процентів заробітку на користь державі. Його також позбавлено прав на користування транспортними засобами на три роки. Відповідно покарані і працівники олієекстракційного заводу О. Дробот, виробничого об'єднання «Агропромтранс» О. Черняк та інші.

Користуючись повною безконтрольністю з боку адміністрації АТП-13527, водій М. Гудозич, керуючи автобусом ЛАЗ-695 (№ 19-66 КДМ) з нетверезою стані, у перші дні нового року став винуватцем дорожньої аварії. На щастя ніхто не постраждав. При затриманні водій вчинив опір працівникам ДАІ і продовжував бешкетувати в черговій частині. Довелося відправити його до медпункту нетверезника і позбавити водійських прав на три роки.

24 лютого на перехресті вулиць Шевченка і Кірова обласного центру зачмелілий головний зоотехнік колгоспу «Шлях до комунізму» Добровеличківського району Г. Червинський, керуючи автомобілем ІЖ 2715 (№ 34-45 КДН), порушив правила дорожнього руху і зіткнувся з трактором Т-150. Тільки випадково ця пригода завершилась без трагічних наслідків.

Однак не всі аварії на дорогах закінчуються відносно благополучно. 26 лютого різномірочний колгосп ім. Тельмана Голованівського району В. Запороха та учні Голованівського СПТУ-38 М. Вержаківський та Ульяновського СПТУ-11 Д. Ли-

сий серед ночі викрили залишений без нагляду мотоцикл жителя с. Красногірки П. Пересунька. За кермо сів нетверезий, до того ж без водійських прав і певних навиків В. Лисий. По дорозі із Красногірки до Голованівська він значно перевищив швидкість і, не справившись з управлінням, налетів на бетонну огорожу моста. Пасажир В. Запороха загинув.

За лютий місяць цього року працівники ДАІ на вулицях обласного центру затримали більше 300 водіїв, що сіли за кермо під «мухою». Особливо трапляються те, що добра частина серед них керувала державним транспортом. Це В. Давидюк (колгоспний ринок), В. Суржцев (база культторгу), О. Павленко (ливарний завод) та інші. Про що свідчать ці випадки? На жаль, про те, що боротьба з любителями хильнути навіть на роботі на деяких підприємствах і в організаціях фактично не ведеться. Певно, трудові колективи вважають, що антиалкогольна пропаганда і взагалі те, що пов'язане з боротьбою із цією згубною звичкою — їх справа міліції. Нам же доводиться мати справи з уже трагічними наслідками, до яких призводить триклат чарка. Лікувати алкогольне зло у нашому житті ми зможемо тільки всією громадою. Інакше не зменшуватиметься число ДТП, в яких з вини підпилих водіїв калічаться і гинуть люди — чийсь батьки, діти, сусіди, колеги. Де гаразд, що застр. В. лико обміне вас чи вашими близькими? Одне чина чарка аске перекреслити не тільки чийсь плани і перспекиви, а часто й саме життя.

А. ГОЛОВАХА,
працівник обласної ДАІ.

ЧОМУ Я ПИШУ СЛОВО «ВЧЕНІ» В ЛАПКАХ

Я, учениця Ульяновської СШ № 1, теж стурбована долею Південного Бугу — ріки, яка протікає і через наш район. Берегами Південного Бугу я не раз вирушала у похід з товаришами. Любувалася красою і свіжістю цієї української ріки, з задоволенням занурювалася у її чисту воду... Для чого ж затівають наш «вчені» та господарники те, що тільки на шкоду і річці, і людям? Бо що ж то за вода буде в Південному Бугу, якщо він слугуватиме «охолоджувачем» для АЕС?

До того ж, як видно з публікацій преси, лише третина нормального стоку ріки буде доходити до гирла... Не бачити нам тоді нашого Бугу, не купатися в ньому! Зараз Південний Буг — відносно чиста ріка України. Тут поки що водиться риба, якої не знайдеш уже ні в якій іншій річці. А що ж буде, коли ця багата на рибу вода буде «комивати» АЕС? Я не можу уявити без болю, що згине і наша чудова ріка, і все живе в ній. Я хочу, щоб Буг залишився не тільки нам, а й нашим дітям.

Тому я прошу і вимагаю від тих, від кого залежить доля Південного Бугу: зупиніться, схаменіться! Я кажу «ні» будівництву Олександрівського і Костянтинівського водосховищ. «Ні» — будівництву четвертого блоку Південноукраїнської АЕС!

Недавно в школі, де я навчаюся, відбулася лінійка, присвячена питанню охорони Бугу. І вчителі, і учні проти планів «вчених». Ми вирішили написати листа в Мінатоменерго СРСР і поставити під словами протесту свої підписи.

З повагою Олена ВАЛЬКО.

м. Ульяновка.

ЕСТЕТИКА... В ТІСНОТІ

Нотно-музичний відділ існує в обласній бібліотеці для дітей імені Гагаріна з 1977 року. За цей час налагоджено тісні контакти з викладачами музичних, учительнями співу загально-освітніх шкіл міста, а з обласним ляльковим театром існує навіть договір про творчу співдружність. В гостях у читачів не раз бували актори-лялькарі, учасники дитячих гуртків при будинках піонерів, самодіяльні поети й композитори.

Нині, коли питання естетичного виховання вимагає якомо-

га більше уваги, функції названого відділу значно розширено — його реорганізовано у відділ естетичного виховання. Тепер тут зосереджено літературу з усіх видів і жанрів мистецтва: про музику, образотворче мистецтво, цирк, кіно, естраду тощо.

Любителі музики, наприклад, знайдуть для себе книги про життя і творчість видатних радянських та зарубіжних композиторів і виконавців, про історію музичних творів, музичні інструменти, збірники пісень. Вже кілька років працює у нас музичний лекторій «Чаріана нотка». Робота його вдосконалюється. У наступному році через нього розпочнемо співробітництво з музичним учи-

щем. Передбачається проведення концертів для учнів 5—7 класів на різні теми...

Ті, хто захоплюється образотворчим мистецтвом, знайдуть для себе у відділі літератури про живопис, скульптуру, графіку; альбоми майстрів пензля, книги про картинні галереї країни й республіки, відому серію «Музеї світу». Багатоцікавого є і для любителів театру, цирку, кіно.

А от із робочою площею, так би мовити — проблемою, якій не один рік: більше десяти років тісняться у малесенькій незручній кімнатці. Все чекано, коли місцеві власті нададуть приміщення нашим сусідам — міській художній школі. І от який виходить парадокс — на-

попиканням проводити естетичне виховання, стали на заваді юні художники. Чи, може, все-таки не вони, а хтось інший, солідніший?

Л. КАЛИНКА,
головний бібліотекар відділу естетичного виховання обласної бібліотеки для дітей імені А. П. Гайдара.

ГАЗЕТУ ЧИТАЮТЬ БАГАТО ДІВЧАТ...

«Молодий комунар» одержую перший рік і газета по-добається. Дуже гострі, сучасні проблеми висвітлюються на сторінках «МК». І хочеться, щоб у кожному номері було побіль-

ВІДПОВІДАЮ Л. ГЛАЗОВУ

Але ж це не так. Даваймо пройдемося Кіровоградом і почуємо, якою мовою говорять населення. І в магазинах, і в установах, і в школах... В основному російською. Це факт. Факт і те, що діти не можуть говорити українською, бо їх навчають російською.

Якщо із села студент вступає до інституту, він поперевах говорить по-українськи. І першого року навчання йому доводиться важко. Зате протягом 4—5 років так вивчає російську, що розподіляється на роботу в село і вже сам починає русифі-

кувати населення. Бо так його вчили.

Ніхто не може заперечити, що за українська мова заборонялася. Нею не писати. Тільки Жовтень проголосив про це. Однак не надовго. Бо вже незабаром В. І. Леніна, де він просив не русифікувати нашу мову, слово «русифікація» аз вилучено.

Хитрі та підступні наміри і дії були людей в епоху сталінізму і брежнєвщини. Лиш окремі люди, а не народ, проте п

ДІАЛОГ
З ЧИТАЧЕМ

ПІСЛЯ

«ЗАБОРОНЕНОЇ
ЗОНИ»

28 січня ц. р. «Молодий комунар» вмістив критичну статтю «Заборонена зона (Як ми втрачаємо спеціалістів)». І ось редакційна пошта принесла відгук на матеріал. Але чомусь дивно, що надійшов він не від спортивних керівників області, не від міськвиконкому, а від батьків вихователя юних футболістів:

«Ніколи не писали до газети, та матеріал «Заборонена зона» викликав нас на відверту розмову.

Ми знаємо тренера Анатолія Миколайовича Андреева з 1980 року. Зростають наші діти (нині їм вже по вісімнадцять років), разом з ними зростає і тренер. За цей чималий час ми зрозуміли, що наші сини стали для нього рідними, хоча б у спорті. Алле саме Андреев навчив їх досягати перемог, бути чесними, працелюбними.

І ми згодні з автором матеріалу, що до тренера ставляться несправедливо, що облспорткомітет та міськвиконком не йдуть йому назустріч, не хочуть вирішувати його життєвих проблем.

Андрееву необхідно працювати на славу кіровоградського спорту. І ми сподіваємось, що житлове питання тренера наших дітей буде вирішено позитивно».

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ.

Коли цей лист було підготовлено до друку, до редакції завітали два вихованці Анатолія Андреева — Олександр Троян та Ігор Пурцанін, які у складі нівського «Динамо» виступали на міжнародному турнірі в Італії. Принесли з собою італійські газети, заповнені відгуками про гру юних киян. Киян, серед яких були й два кіровоградці. Тих, яких вівела на міжнародну орбіту саме Андреев.

Фотографує
Василь
ГРИБ

6 7

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

25 березня 1989 р.

гил собі подібних, теж визначається культура нації... Я дивився, як проходили переходи повз людські кістки: одні з подивом зиркали на них, інші спеціально наступали на черепи, щоб не забруднити у глину свої начищені черевиків. Душа боліла — десь, мабуть, ще ось так вигрібають ескаватором людські кістки і вони валяються, обмиті дощами, відбілені сонцем та вітрами, а їх втоптують у бачно байдужі люди, в яких за душою нема нічого святого.

Тією дорогою я більше не ходив. Та асе одно, мабуть, ніколи не забуду кісток і начищених черевиків, під якими агузували в землю людські черепи, і ту згорьовану матір... І багатоповерховий сучасний будинок, зведений на кістках її синочка Стюпі.

Іван ТЕСЛЯ,

член обласного літоб'єднання.

м. Кіровоград.

ТІСЯЧІ КІЛОМЕТРІВ

РОЗДІЛЯЮТЬ ДИТИНУ І МАТІР. А ВОНИ ХОЧУТЬ БАЧИТИСЯ ЩОДНЯ...

До редакції завітала молода вродлива жінка. На її обличчі не було жодного натяку на перші зморшки, лиш — печать деякої втоми. А ось очі! На них брили слізи, в них — перемішані образи, розгубленість, нерішучість. І ще — злість.

— Що ж це воно робиться, — вона опустила очі, присіла на стілець і одразу заходила нервово перебирати пальцями гудзик свого модного пальтечка. — Що робиться! Де я тільки не була — виходу не бачу...

— Звати мене Тетяна. Народилася, виросла, вчилася в Кіровограді. Сім років тому, здавалось, зустріла свою долю на все життя. Як це часто буває з іншими, помилилась і я. Пізніше тому розлучилася з чоловіком. Не витримала сварок, бійок, його пиячків і гульок. Коли замахло розлученням, він став на коліна, прохав, казав — кохас. Та вже було пізно.

Історія була б звичайною, якби потім не постало питання про місце проживання нашої дитини. Колишній чоловік викрав у мене дочечку і тепер вона живе з ним і його батьками. Отак просто — взяв і викрав. Коли я приїхала, щоб забрати її, мені не віддавали. З дитиною (її звали Оленка) вони постійно проводили роботу, аби та не хотіла зі мною йти. Я кажу: «Оленко, пішли з мамою», а вона плаче і хоче бути і зі мною, і з батьком.

Вся біда в тому, що я одружилася і вийхала в одне з міст Сибіру. Знаю, що їй мене не вистачає. І мені її — теж. Олі скоро в школу. Там, у сибірському місті часто згадую Оленку і душа розривається. Чоловік каже: «Не побирайся, давай народимо дитину». Я рішуче відмовляюсь: як я буду народжувати і виховувати другу дитину, коли перша — не зі мною. А забрати Оленку не можу. Коли оце приїхала в Кіровоград, купила їй гостинці, так свекруха настійливо порадила нічого Оленці не купляти, у неї все, мовляв, є. Невже вона не розуміє, що... Та що там говорити: вона і син хочуть мене просто принизити.

Ходила до знайомих — вони тільки руками розводять. Та й у суді нічого толком не порадили. А колишній чоловік пропонує мені повернутися і сказав, що якщо я заберу Олю, то знайде мене в будь-якому куточку Радянського Союзу і... вб'є. Його брати сиділи в тюрмі і я вірю, що так воно і буде.

І все одно без дочки не можу. Новий чоловік мене дуже кохас, а я... А я не можу без Оленки.

Хто мені допоможе? Порадьте, що робити?.. Бо часом так тужливо, що бачу єдиний вихід — розпрощатися з життям...

ВІД РЕДАКЦІЇ. Ситуація дійсно неординарна. В рішенні суду про розлучення про те, у кого залишиться Оля, чомусь нічого не сказано, батьківських прав ніхто нікого не позбавляв. Тож нічого путнього Тетяні ми порадили не могли. А що скаже читач!

А. БЕЗТАКА.

К. ЗАЛЮБОВСЬКА.

На фото: ось така вона, ціна випитої чарки.

Фото М. РИБАЛКА.

здійснювались плани по знищенню багатьох культурних пам'яток нашої багатовікової історії, матеріальних та духовних цінностей нашого народу? І ще думалось: звідки ця байдужість, духовна нищість у людей? Чи не звідтоді, коли у них відібрали одну віру, а взамін дали нову віру, і потім, коли ця нова віра ще не зміцніла у свідомості людей, не всоталась, не укоренилась у крові і душах їхніх, знайшлися «горщечки», які цю нову віру спотворили до невпізнанності, витоптали її в душах. А людина без віри перетворюється в тварину. І сидять десь отакі без віри в душі, байдужі, бездуховні, нищі нікчеми, але володіють правом видавати безглузді блюзнірські вказівки.

А чи не розумніше було б зробити перезахоронювання людських останків у загальну могилу, поставити пам'ятний знак, де вказати назву селища, села чи міста. Вказати дати. По тому, як живі люди ставляться до мо-

сией серед ночі викрали залишений без нагляду мотоцикл жителя с. Красногірки П. Пересунька. За кермо сім нетверезий, до того ж без водійських прав і певних навиків В. Лисий. По дорозі із Красногірки до Голованівська він значно перевищує швидкість і, не справившись з управлінням, налетів на бетонну огорожу моста. Пасажира В. Запороха загинуло.

За лютий місяць ц. р. працівники ДАІ на вулицях обласного центру затримали більше 300 водіїв, що сіли за кермо під «мухою». Особливо тріають те, що добра частина серед них керувала державним транспортом. Це В. Давидюк (колгоспний ринок), В. Суровцев (база культури), О. Павленко (ліварний завод) та інші. Про що свідчать ці випадки? На жаль, про те, що боротьба з любителями хильнути навіть на роботі на деяких підприємствах і в організаціях фактично не ведеться. Певно, трудові колективи вважають, що антиалкогольна пропаганда і взагалі все, що пов'язане з боротьбою із цією згубною звичкою — то справа міліції. Нам же доводиться мати справи з уже трагічними наслідками, до яких призводить триклята чарка. Ліквідувати алкогольне зло у нашому житті ми зможемо тільки всією громою. Інакше не зменшуватиметься число ДТП, в яких з вини підпалених водіїв калічаться і гинуть люди — чийсь батьки, діти, сусіди, колеги. Де гаразд! що завтра лихо обмине вас чи ваших близьких? Одне — це чарка — не перекусити не тільки чийсь плани і перспективи, а часто й саме життя.

А. ГОЛОВАХА,
працівник обласної ДАІ.

лищем. Передбачається проведення концертів для учнів 5—7 класів на різні теми...

Ті, хто захоплюється образотворчим мистецтвом, знайдуть для себе у відділі літератури про живопис, скульптуру, графіку; альбоми майстрів пензля, книги про картинні галереї країни й республіки, відомої серію «Музеї світу». Багато цікавого є і для любителів театру, цирку, кіно.

А от із робочою площею, так би мовити — проблемою, яній не один рік: більше десяти років тіснився у малесенькій неісторичній кімнатці. Все ченасмо, коли місцеві власті нададуть приміщення нашим сусідам — мистецьким художнім школі. І от який виходить парадокс — нам,

поклонникам проводити естетичне виховання, стали на заваді юні художники. Чи, може, все-таки не вони, а хтось інший, спільніший?

Л. КАЛИНКА,
головний бібліотекар відділу естетичного виховання обласної бібліотеки для дітей імені А. П. Гайдара.

**ГАЗЕТУ ЧИТАЮТЬ
БАГАТО ДІВЧАТ...**

«Молодий комунар» одержую перший рік і газета подобається. Дуже гострі, сучасні проблеми висвітлюються на сторінках «МК». І хочеться, щоб у кожному номері було побіль-

ше цікавого матеріалу. Друкуйте частіше такі статті, як «Обвал», «Олег на ім'я Лариса», «Я твій син, тату» та їм подібні. Побільше матеріалу про роки сталінських репресій, — адже не може такого бути, щоб у нашій великій області не було людей, які на собі перенесли ті страшні часи; хочеться почути з їх уст про ті події, оцінку, дану ними отим злочинцем.

«МК» — комсомольська газета. Пропоную відкрити рубрику — «Школа молодого секретаря», де вмішувати розповіді про зустрічі з комсомольцями воєнних років, друкувати статті про досвід комсомольських ватажків.

Лариса МУЗІКА,
секретар комсомольської організації Приютівської СШ.

Новоукраїнський район.

ВІДПОВІДАЮ Л. ГЛАЗОВУ

це не так. Давайте пройдемося Кіровоградом. Почнемо, якою мовою говорять населення і в магазинах, і в установах, і в школах... Знаю російською. Це факт. Факт і те, що можуть говорити українською, бо їх на Кіровоградщині багато. Із села студент вступає до інституту, він як говорить по-українськи. І першого року йому доводиться важко. Зате протягом років так вивчає російську, що розподіляє роботу з село і вже сам починає русифі-

кувати населення. Бо так його вчили.

Ніхто не може заперечити, що за царизму українська мова заборонялася. Нею не можна було писати. Тільки Жовтень проголосив рівність мов. Однак не надовго. Бо вже незабаром із творів В. І. Леніна, де він просив не русифікувати українську мову, слово «русифікація» взагалі було вилучено.

Хитрі та підступні наміри і дії були в окремих людей в епоху сталінізму і брешніщини. І хоч це були окремі люди, а не народ, проте погоду робили саме вони.

У казках правда завжди перемагає зло. Хочеться, щоб це було і в житті.

На Україні українська мова повинна бути державною! Представники всіх націй, які проживають на Україні, мають допомогти утвердитися українській мові у себе вдома. І, навпаки: українці повинні підтримувати розвиток мов і культур інших націй. Отоді це буде дружба націй на ділі, а не на словах.

К. ЗАЛЮБОВСЬКА.

ПЕРОМ
ПУБЛІЦИСТА

«Кобзар»

і інформаційний бум

Школа наша — із російською мовою навчання, але книги рідною мовою ніколи не залежувалися на книжкових полицях нашої бібліотеки. Ось і до шевченківських днів ми розпочали підготовку з ознайомлення дітей з літературою, яка засвідчує велич та подвижництво життя й творчості Тараса Шевченка. Учні восьмих і шостих класів ще на літніх канікулах самі обрали собі такі теми рефератів: «Шевченко і російська література», «Вшанування пам'яті Шевченка», «Шевченко і сучасність»... З особливою любов'ю розроблено й оформлено праці учнів 8-Б класу Андрія Ковтуна, Юрія Зорояна, Алли Новиченко, Віктора Мерещенка, Світлани Гоц.

Ніде правди діти — сьогоднішній учень черпає для себе інформацію частіше з телебачення, ніж з книги, тому завдання, яке постає перед нами, вчителями-філологами, — привити любов до книги, до рідного слова — ой яке непросто! Із розмов з дітьми стає зрозуміло, що є ще у нас чимало сімей, в яких у домашній бібліотеці взагалі не знайдеш книги рідною українською мовою. Тому вирішили організувати під час шевченківських днів у школі виставку-продаж книг через магазин «Школяр». Перед цією виставкою учні ознайомилися з книгами, які будуть виставлені. Вважаємо, що такого роду заходи в школі дуже потрібні.

Урокиста лінійка, яка була проведена в школі 9 березня, у день народження Т. Г. Шевченка, готувалася разом із Ленінською організацією Товариства книголюбів. Допомога в проведенні Шевченківського свята відповідалий секретар миського товариства Т. А. Котвич. Учні, які були найактивнішими під час проведення шевченківських днів у школі, нагороджено книгами і наборами книжкових закладок. Товариство книголюбів допомогло придбати також літературу для позакласного читання.

Л. КАЛКІНА,
вчителька восьмих і шостих класів № 1 м. Кіровограда, активіст перинної організації книголюбів.

8

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

25 березня 1989 р.

1. Хочу написати про вчительку. І почати б її роздуми спогадом. Тремким світлим спогадом про найпершу свою вчительку. Хочеться знайти гарні, свіжі негаснучі слова, аби й читач побачив її, відчув, подібрав од її погляду, слова тихого...

— До тебе вчителька сьогодні приходила, — кажуть мама. — У школу записувати.

Я пригнав гусей з поля, відставу — вечоріс вже, гуси розбрелися по степочку, скубуть немолоду траву, не напасуться ніяк, але мені зараз не до них: до мене вчителька приходила.

— Та й що вона питала?
— Питала про тебе, що вмієш робити. Я сказала, що читати вмію.

— А лічити до ста?
— Не сказала. Забула, сину.

— А яка вона, вчителька?

— Хороша, сину. Видно зразу, що гарна людина: зайшла на обійстя, посиділа під хатою на лавчинці... Все розпитує. І голос такий м'який, наче гладить ним...

Мабуть, я довго не міг того вечора заснути. Думав про школу, про уроки, про вчительку. Яка вона? Скоро кінець літа, в останній день літа коло школи багаття розпалюють, танцюють довкруг нього, вірші розказують, пісні співають, з розкладом уроків знайомляться. «На зірку!» — школярі тішаються, за школою заскучали (у вигляді зірки багаття розкладають). Тепер і я піду. Вчительку свою побачу.

Вона вчитиме мене всього півтора року, бо життя так поверне, що змушена буде покинути село й школу і податися десь, як тоді здавалось, дуже далеко, аж на Полтавщину — та в серці моїм залишиться на все життя.

І, вже будучи дорослим, я довго шукатиму до неї дорогу, отримаю перші листи, і ці листи підтвердять і мамині слова, і світлі мої спомини про найпершу вчительку.

2.

Хочу написати про вчительку, а пошта приносить інші листи...

«У нас класний керівник учнів називав теличками, коровами... Вона постійно б'є нас лінійками, косинцями. Ми боїмося її...». І кілька підписів під листом.

«У нас постійно виникають конфлікти з нашим учителем математики... Він уже не перший рік занижує оцінки за відповіді всім учням, незгодним із його думкою і тим, хто не відвідує гурток математики. Хочемо запитати у вас: чи можуть взаємини учителя з учнем впливати на оцінку знань учня?». І під цим листом кілька кучерявих школярських підписів.

«Четвертий рік у шкільних та міських конкурсах перші місця займають учні 10-А класу. Це не випадково. Юрію в нашій школі віддає перевагу цьому класові, аби догодити директору школи, донька якої навчається в 10-А...». Весь клас підписався під листом.

Прочитовані рядки уже публікувалися у нашій газеті протягом минулих двох років. За кожним із цих листів — складна ситуація, принципове непорозуміння між учнями й педагогами. І що найбільш характерно: вчителі у всіх цих історіях виглядають далеко не привабливо. І це не просто засмучує. Це змушує розпачливо кричати: як же так! Якщо вчителі, педагоги, хто покликаний вчити добру, справедливості, чесності, порядності, самі насправді не є такими, то кому ж тоді довіряти юні незаплямовані душі?

Ще років чотири-п'ять тому такі публікації не могли з'явитися у пресі. Бо ж вважали, що антигуманно розповідати про вчителів-садистів, вчителів-бредунів, вчителів-конформістів, вчителів-гіляниць... Це ж антипедагогічно! Проте промовчати, приховувати? Але ж про це ми всі знали. А тому й переставали вірити в красиві і водночас нечесні слова. Ми перестали обожнювати вчителя.

3.

Оглядаюся у своє дитинство. У свою школу.

Вчитель геометрії викликає ученицю до дошки. Подає великого дерев'яного косинця їй у руки:

— Ану, Галю, покажи нам, де у цього трикутника катет?

Галія тримає косинця обережно, самими пучками пальців, і руки в неї тремтять. Довго мовчки потуплено дивиться на дерев'яне диво, тоді нерішуче показує на найдовшу сторону косинця:

— Оце.

— Так-так, — учитель монотонно постукує нігтем по гулку столу. — А тепер покажи нам гіпотенузу.

Дівчина ще в більшій нерішучості. Вона зиркає спідлоба на однокласників, але клас ані поворухнеться: за підказку...

— Не знаєш? Ну що ж — будемо вчити.

Математик бере косинця в праву руку за гострий кінець, лівою повертає дівчину спиною до класу і — лясь по задниці найдовшою стороною трикутника:

— Ось це гіпотенуза!.. Зрозуміла?

Дівчина не підводить голови. Тільки плечі її зіщулюються, чекаючи наступного удару. Ляс!

— А це катет!.. Зрозуміла? Сідай, «двійка!» Завтра знов викличу.

Урок геометрії продовжується... Пізніше цього вчителя було вибрано головою сільської Ради депутатів трудящих.

А то ще згадується... Урок географії. Кучерявий, красивий зовні вчитель рівно, наспівно розповідає про іорисні копальни Зауралля. Ходить м'яко перед партами, німічкі указки обертає на носок туфля. Мова летить тихо, заколисуюче. Та в якийсь момент вчитель на мить зупиняється, прицілюється кругленькою з копійчану монету кривою, і за мить ми всі проводимо очима ту грудочку, аж поки вона не розлітається на шматочки від удару об задню парту, а учень скоплюється під регіт усього класу і тут же присмирено сідає. Вчитель погрожує йому пальцем, аби не спав. І напевно, жалкує, що не виїхав. Але нічого, кривої ще вистачає...

Пригадується?

Неправда?

Правда!

Мені це й досі щемить на м'якці голови гудз, якого отримав від учителя праці за те, що забув покласти киянку (дерев'яний молоток) на місце після закінчення уроку. А скільки гудзів носили мої ровесники! Вміло він їх закручував: стрижень хлопчачу голову брав під паху, притискував міцно ліктем, щоб не пручався, і щиколоткою зігнутого навіски вказівного пальця (дитиною в його руці розірвалася граната, залишивши одного-єдиного, нерухомого, обрубна) — накручував гудз... У деякого після уроку праці голова наче в реп'ях вибиралася.

...Зараз я згадую про те й запитує себе: чому ж тоді навіть думки не виникало, що не можуть педагогами називатися наші вчителі?

Ні, мабуть-таки виникало. Кому найбільше боліло. Але говорити про це було зать. Писати тим більше.

Чи не тому таких виродинних форм набрали стосунки солдатів армії — дідівщина? Чи не тому так зростала злочинність у країні, особливо серед молоді? Чи не тому в нас такий великий дефіцит на доброту, милосердя, жалість?

Не тільки через це. Але й через це. Безсумнівно.

4.

В редакційному кабінеті під кінець робочого дня лунає телефонний дзвінок:

— Ми з Торговиці давнимо. Новоархангельський район. Хотіли листа послати, а потім подумали, що подзвонити швидше... У нас вчителька відмовилась прихो-

дити на уроки...

— Як це відмовилась?

— А так. Ми її покритикували на комсомольських зборах, а вона на другий день прийшла на урок і каже: «Від вас, десятій клас, я такої підлості не чекала». Поклала зошити на стіл і вийшла. Тиждень українську літературу в нас ніхто не викладає...

Цей дзвінок мене приголомшив. Як же це поставити себе над учнями? Якщо навіть вони не праві, хіба можна керуватись у такій виховній роботі лише власними амбіціями? Нічого подібного не можу пригадати за всі роки роботи в газеті. Ні з досвіду своїх колег.

На другий день я поїхав у Торговицю.

Перед зустріччю з учителькою української мови й літератури піонервожата Людмила Чернявська на моє запитання здвинула плечима:

— Як спеціаліст, мені здається, вона добре підготовлена. А як людина... Різно може обіграти учня чи з вчителів кого... Нестримана, справді.

Уже тоді мені подумалося: хіба можна відділяти в педагогові фахові знання від людських рис? Але лиш подумалося. Бо намагався ту упередженість відігнати.

Ченая на М. О. Полянкову в кабінеті директора. Після дзвінка на перерву двері відчинила жінка в чорному: погляд строгий, губи міцно стиснуті. Вона відчинила двері, окинула оком кабінет і, не мовивши ні слова, вийшла. Я знову спробував відігнати нав'язливу упереджену думку, коли та ж жінка через кілька хвилин повернулася:

— Це ви хотіли мене бачити?

Ми розмовляли довго. Марія Олександрівна розповідала про свою роботу, колишню й сьогоднішню, постійно намагаючись до найважливішої проблеми: «Але мене ніхто не може зрозуміти». У всій школі. І не тільки у цій. А й там, де працювала раніше (багато місць роботи вже поміняла).

І що вона шанує дисципліну. І субординацію. Аякже! А то багато собі учні зараз дозволяють...

Тільки десятикласники в присутності директора школи П. М. Жарницького (М. О. Полякова відмовилась взяти участь у відкритій розмові) говорили інше.

Таня Закринична:

— Не хочеться йти на уроки Марії Олександрівни. Розумієте, є щось таке недобре в її погляді. Дисципліна? Ні, це не дисципліна, це приниження. Не можна вчительку одночасно боятися і поважати. Як би ви відреагували, якби почувли один раз, другий: «Вийди вон з класу!»...

Валентин Партолін:

— Боязнь отримати «двійку» — це насамперед стосується уроків української літератури. Клас учнів «двійка», як... Через те й пропускають свідомо уроки. А ще кому хочеться всякі слова вислуховувати! Як! Та мені незручно їх вголос говорити...

Сергій Сіпливенко:

— А я скажу: «Хами! Морда! Рожал!» — оце слова Марії Олександрівни.

Алла Тахтарова:

— Ми хотіли порозумітися з Марією Олександрівною. Не на уроці. На уроці вона диктує свої умови. Ми хотіли поговорити з нею на класних комсомольських зборах. Вона не прийшла. І ось тоді, коли ми висловили їй своє невдоволення (до речі класний керівник нас підтримував), вона на другий день покинула нас: «Я від вас, десятій клас, такої підлості не чекала».

Далеко зайшла неприязнь між класом і вчителькою. Хто винен? Довго з'ясувати. Але одне безперечно: не має права педагог ставити себе над учнями. На те

він і педагог: доводити, виховувати, переконувати. Логічно, доказово, добрим словом.

Перед від'їздом із Торговиці мені говорив методист Новоархангельського району В. С. Миронюк:

— Не пригадую і я зі своєї практики випадку, коли б вчителька відмовилась викладати уроки в класі... Якось зайшов я в школу Торговицьку, бачу стоїть під дверима школярчик. «Ти чого стоїш?» — запитую. «А мене Марія Олександрівна виставила...». Отак. Е-е, думаю, якщо вже в четвертому класі за двері виставляє...

5.

Літнього віку чоловік розказував мені якось:

— Ні, не ті зараз учителі. Якись вони заклопотані сильно, засмикані, зайняті постійно. Усім, тільки не увагою до дітей. Це я по своїх хлопцях-школярах бачу. Хіба ж появиться в нього одного й другого інтерес до книжки, якщо вчителька байдує? Дала завдання, а сама побігла додому, бо там теля реве, поросята кричать... Про школу вона сьогодні більше дбає, ніж про те, аби дитину навчити. А я пригадую свою вчительку, після війни одразу... Вона цікаву дуже книжку читала, якої ні в кого не було. А ввечері, після уроків, при гасовій лампі нам її переказувала. Роти відкриваємо й слухаємо. І чекаємо наступного дня, як бога: Ганна Степанівна сьогодні ще прочитає й розказуватиме... Знаходила ж вона для дітей той час? Ні, моїм хлопцям не зостанеться книжку переказувати. За так, безплатно.

Напевно, дуже категорично судить вчителів чоловік. Але правда в його словах таки є. І той, як ніколи, багатий потік листів про негативне в учителях підтверджує це.

Беру в руки зовсім недавні.

«Як бути, коли тебе в школі обзивають, буває, що й б'ють?.. Вчителі ж не звертають на це уваги. Збори провести? Кажуть, що їм ніколи», — цей лист із Малої Виски.

«Працює вчителем, виховує дітей, а сама невихована. То обзивала дітей моїх «дурними Архімедами», а тепер дійшла черга і до мене. Обзивала мене «сучкою». Незвично це писати до редакції, але ж ці слова вчительки, відмінника народної освіти», — з Петрівського району лист.

Мабуть, немає потреби продовжувати наводити уривки з подібних листів. Вони дуже схожі. Незвично тільки, що такі листи переказують серед усієї пошти про вчителів.

Благодатні процеси не могли, звичайно, не торкнутись школи. Сьогодні учні не бояться говорити вчителям гірку правду, коли вони того заслуговують. На жаль, не всі вчителі, з тих, що ще вчора на уроці геометрії по-своєму вбивали в голову знання про неті і гіпотенузу, спромоглися переглянути власні методи виховання. І глянути на учня як на рівного.

«Багато прикроців завдали ми Галині Василівні Шербій, але про це вона не згадує. Ми вдячні їй за її добре, чуйне серце і відвертість», — цей лист від дев'ятикласників Піщанобірської десятирічки теж із теперішньої пошти.

Я далекий від того, що вчитель має працювати заради таких ось рядків у газеті. Хоча кому не приємно прочитати їх?

6.

...Вмикаю радіо, й полонить, обіймає мене ніжна мелодія. Малишкові дорогі музичні слова: «Вчителько моя, зоре світова!..». За ними я завжди бачу свою першу вчительку.

Василь
БОНДАР.

РОДІ СВІТОВА!

ТЕСТ ДЛЯ БАТЬКІВ

Кожен, напевно, погодиться: виховання — справа нелегка. Перш за все тим, що сам вихователь (маються на увазі передусім батьки) повинен мати багато якостей: ерудованість, широкий кругозір, емоційність — з одного боку, а іншого — чуйність, уважність до дитини, тактовність...

1. Чи допомагаєте ви дитині одягатися зранку?

2. Чи прагнете ви до того, щоб дитина завжди була добре одягнена?

3. Чи тримаєте ви дитину за руку при переході через дорогу?

4. Чи часто повторюєте: «Ось виростеш великий, як батько...»?

5. Кажете ви своїй дитині, що він (вона) повинні бути кращими, ніж його (її) однолітки?

6. Дозволяєте ви собі у присутності дитини висловлювати своє негативне ставлення до її вихователя?

7. Чи вступаєте ви у дитячі суперечки та конфлікти?

8. Чи використовуєте у розмові з дитиною подібні порівняння: «А ось я у своєму дитинстві...»?

9. Чи вимагаєте, щоб дитина завжди повідомляла, чим зайнята та з ким товаришує?

10. Якщо у вас є почуття недовіри до інших батьків, чи пропонуєте дитині не ходити у гості до друзів та товаришів, а запрошувати їх до себе?

Відповідати на питання потрібно: «так», «ні», «іноді». За кожне «так» нараховується 3 бали, за «ні» — 1 бал, за «іноді» — 2 бали.

РЕЗУЛЬТАТИ.
Від 10 до 15 балів.

Вам відомо, що не можна виховувати дитину за допомогою заборон, не можна зловживати дрібною опікою, набридливими повчаннями. Ви правильно сприймаєте факт дорослішання сина чи доньки.

Від 16 до 23 балів.

Ви сумніваєтесь у тому, що дитина шукає у житті свій власний шлях, що вона може бути не згодна з вами. З учителями у вас не завжди співпадають точки зору, а тому немає взаєморозуміння. Вам важко змиритися з думкою, що ваше мале стало дорослішим.

Від 24 до 30 балів.

Вам вдалося налагодити добрі стосунки ні з учителями, ні з друзями та однолітками вашого сина чи доньки. Причиною цьому може бути занадто велика, хвороблива «любов» до своєї дитини. Ви живете виключно заради неї, дитина для вас — головна мета життя. Не можна сказати, щоб це добре впливало на виховання дитини, на її стосунки з навколишнім середовищем, на атмосферу у вашій сім'ї. Вам обов'язково слід змінити стиль поведінки і відмовитися від ланцюгів, у які ви зачепили власну дитину. Ви переорієнтовані, як це добре відобразиться на вас самих: збільниться багато дорожнього часу і з'явиться можливість приділяти більше уваги чоловікові чи дружині (якщо до речі, так їм необхідна!) і собі.

— А Я ВИХОДЖУ заміж, — сказала Лада, зустрівши Олю.
— Прямо зараз?

— Ні, аж через місяць, — розсміялася Лада. — Сьогодні у нас випускний бал: танці, потім поїдемо на Кременчуцьке водосховище зустрічати ранок...

— Хто ж наречений? — поцікавилася Оля, хоча здогадувалася: напевно, Вадик, серйозний «очкарик», студент-першокурсник, що ходив за Ладю тінню.

— Зовсім не Вадик! Вадик — дитина. А я виходжу заміж, а

конана, що «всі чоловіки такі, і любов вигадали тільки для дурних».

Я добре знаю Ладю. Хороша дівчина, добре вчилася, начитана, любляча донька своїх батьків, попри всі її претензії до них. Чому ж їй так «не пощастило»?

В усьому, що сталося, вона звинувачує Олега: мовляв, уявляла чоловіка не таким. А яким? Насамперед, заради неї, Лади, готовим на все, аби була щаслива. А довелося варити

залежність. Але свободу і незалежність від кого? Насамперед, від обов'язків, які на неї поклалися в сім'ї. І раптом — «трагедія», з'явилися нові, ніяк не передбачені і зовсім небажані обов'язки. Раніше, якщо й прибирала в кімнаті чи ходила в магазин, то вряди-годи (все одно мама зробить), а зараз все це й десятки інших нудних, але необхідних речей доводилося щодня робити самій. А бажання, досвід, вміння, як-то кажуть — катма. Була вражена, коли Олег

«ОТ ЯК ВИЙДУ ЗАМІЖ...»

я виходжу заміж... Може, за Славіка, може, за Романа, може, й за Вадика! Ще не знаю напевно, хто з них мене любить найміцніше.

— Цікаво, а як же ти дізнаєшся?

— А я накажу їм... Ну, хоча б стрибнути з другого поверху. Хто стрибне не вагаючись — значить, любить міцніше за інших.

— А якщо всі стрибнуть не вагаючись, або ніхто не захоче стрибати — тоді як?

Лада замислилася:

— Тоді я придумаю інше випробування.

— А може, в такому разі не варто поспішати?

— Ну не вте, Олю, не розумієш, — почала сердитися Лада, — я хочу незалежності, свободи. Мені скоро вісімнадцять, а додому пізніше одинадцять! повертатися не можна, джинси мама купити не хоче, до моря мене саму не пускає. А вийду заміж — куди хочеш іди, що хочеш роби, як хочеш одягайся...

Весілля відбулося у серпні. Нареченого звали... Олегом. У грудні Лада повернулася до своїх батьків, ображена на Олега й на весь світ, глибоко пере-

йому борщ і ліпити вареники (улюблену страву Олега), прати і прасувати. А його вечорами й на танці не витягнеш — сидить над книжками. Хіба ж так люблять?

Ви помітили, що говорячи про кохання, Лада має на увазі тільки Олега, його почуття, а про свої мовчить. А чи знає вона взагалі, що таке кохання? Я навіть не говорю вже про ту велику хрестоматійну любов, що одна на все життя. Не всі однолюбні, життя — річ складна, і, відомо, інструкцій, скільки раз любити і за що, не існує. Просто Ладі здавалося, що любити і жити задля віти — одне й те ж, що між цими поняттями можна поставити знак рівності.

Їй подобалося подобатися, вона любила, коли люблять її. Приємно усвідомлювати свою красу, приємно, що багато хлопців домагалися її товариства.

Часом Ладі здавалося, що й вона любить, але по-справжньому, без застережень була закохана тільки в себе. Власне, за Олега вона пішла, хоча і не визнає цього, з розрахунку. Пам'ятає: «хочу незалежності, свободи»? Так, рішення про заміжжя було твердим, а от Олег став її обранцем випадково. Лада дістала бажану свободу і не-

запропонував їй працювати в цеху, де працює сам, а хотілося ж хоч рік «відпочити».

Джинсів, між іншим, теж не купила, викроїти потрібну суму виявилось нелегко, бо хазяйнувати й ощадливо вести навіть нехитре господарство була також неспроможна. То ж чи варто й далі пояснювати, чому вже за місяць подружнє життя здалось їй нецікавим, осоружним, а вибір чоловіка помилковим.

Зараз Лада зустрічається з іншим хлопцем, але виходити заміж не поспішає.

— Не зійшлися характерами, — бідкалася Віра Іванівна, — Лада мама. — Добре, що хоч дитини не було у них з Олегом.

Що ж, трапляється і психологічна несумісність. Та не вона стала на заваді сімейному щастю Лади і Олега. Причина, гадаю, інша: ні він, ні вона не були готові до життя, тим більше до любові, яку називають подвигом душі.

Чи не так, шановні читачі «Молодого комунар»? Хотілося б взнати ваші думки, міркування з цього приводу. Я помітив, що здебільшого на ці теми сперечаються дівчата. А чому мовчите ви, хлопці?

В. ЛАВРОВ.

м. Світловодськ.

СЛУХНЯНА СВІТЛАНА

У пивбарі обласного центру я мимохідь став свідком розмови молодих красунь, що разом із хлопцями пили пиво. Дівчата весело перемовлялися: «Моя подруга вже тиждень не повертається додому. У неї Олег, Сашко, Володя, Ігор, Вітя... Вона дівка слухняна, нікому не відмовляє, якщо їй сподобався хтось із хлопців». — «Ось це і зіпсувало їй!» — відказала подрузі блондинка.

По мені мороз пішов. І гарячково побігли думки: куди дивляться батьки, чи знають, де знаходяться їхні діти, який ведуть спосіб життя? Чи вони тільки міркують, як найкраще забезпечити дочок одягом, різними прикрасами? А дочки, яким лише по шістнадцять, бездумно роздаровують мало не всім підляг безтурботні усмішки. Ангельські обличчя!... Якби одна з дівчат, котра називалася Світлоною, десь у іншому місці постала такою, як перед цими чоловіками, що в пивбарі, її, впевнений, нагородили б репліками, міцнішими від «Та хіба це дівчата!». Неймовірно розпатлана, з жовто-бузковими розводами довгола розпущеного она, з підозріло забинтованою рукою, вона виникла подив у засідників бару. Я запитав, що то в неї з лицем.

— Зпала, чесно! Ну ніхто не вірить... — Вона усміхнулася і стала раптом по-дівочому привабливою.

— Де? — співчутливо продовжив я.

— Як де? На вулиці, йшла з таким же, як ось той, чорнобривцем, — жартуючи відповіла.

Я зрозумів, що ця блондинка вже вуличних плодів скуштувала. Пізнала перше кохання, друге, третє... Але останнє вона вважає справжнім (дуже хочеться вірити в це). Вперше з нею «це» сталося, як я зрозумів з розмови, в чотирнадцять років.

— Так вийшло... — без жалю, м'яко пояснила вона. Усі чергові зв'язки вийшли теж «якось так». Красуня не вбачає в цьому факті нічого соромітного, всі дівчата, які її оточують, вже по кілька разів тут... Більше того, вона щиро вважає це за норму, в її уявленні любов такою і має бути. Спершу я був вражений. Адже досі вважав, що дівчаткам загрожує інше: начитавшись про красиве кохання, вони не завжди готові до реального життя. А тут навпаки — все, що вони знають про інтимні стосунки двох, взято або із власного досвіду, або із оповідей своїх подруг, які пізнали «кохання» через випадкові зустрічі вже в 14—15 років.

Отже, життєві спостереження і обставини вели їх сюди, до пива, і іншого шляху бути не могло! Але зараз, коли сам бог велів скаменутися, замислитися над майбутнім, вони, як і раніше, не відають, як жити далі. Надивився я на таких «ірасунь»... Сильні-то батьків, матерів

викинули на життєві задвірки Світлан, Нін, Люд, Наталю... Самі про те не підозрюючи. Їх нерідко можна бачити в парках, в пивбарах, ресторанах. Інших місцях. Стикаючись з такою молоддю, слухаючи про їхні пригоди, ніяк не можу позбутися тривожного відчуття. Ну якими очима ви поглянули б на особу жіночої статі, яка не пам'ятає імен своїх постільних партнерів, скільки їх було останні місяці, і не знає, скільки їх ще може бути? Після всього цього сподіваєшся побачити не жінку, а статевий гігант. Та ось вона з'являється і ти, розгублений, німієш... Лице розмальоване, худенька, низенька. Мнучи тонкими пальчиками пелену одягу, слухняно піддається партнеру, що обійняв її. Ну що тут сказати? Засудити за аморальність, за відсутність почуття власної гідності, дівочої скромності? А може, зараз треба говорити про інше — про справжнє статеве виховання дітей-підлітків? Так, дітей. Я не боюся так сказати.

— У мене відріза до всіх симпатичних хлопців, подібних до тебе, — зізналася підпила блондинка. І тут же: — Мене щось вабить до них, а що — не знаю...

Доки ми сподівалися на те, що «життя навчить», то матимемо те, що маємо. Розв'язувати цю проблему треба негайно — адже завтра на вулицю може вийти, нехай і випадково, ваша дочка. Чи посмієте ви кинути в неї камінь?

Леонід САВИЦЬКИЙ.

Новоукраїнський район.

ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ

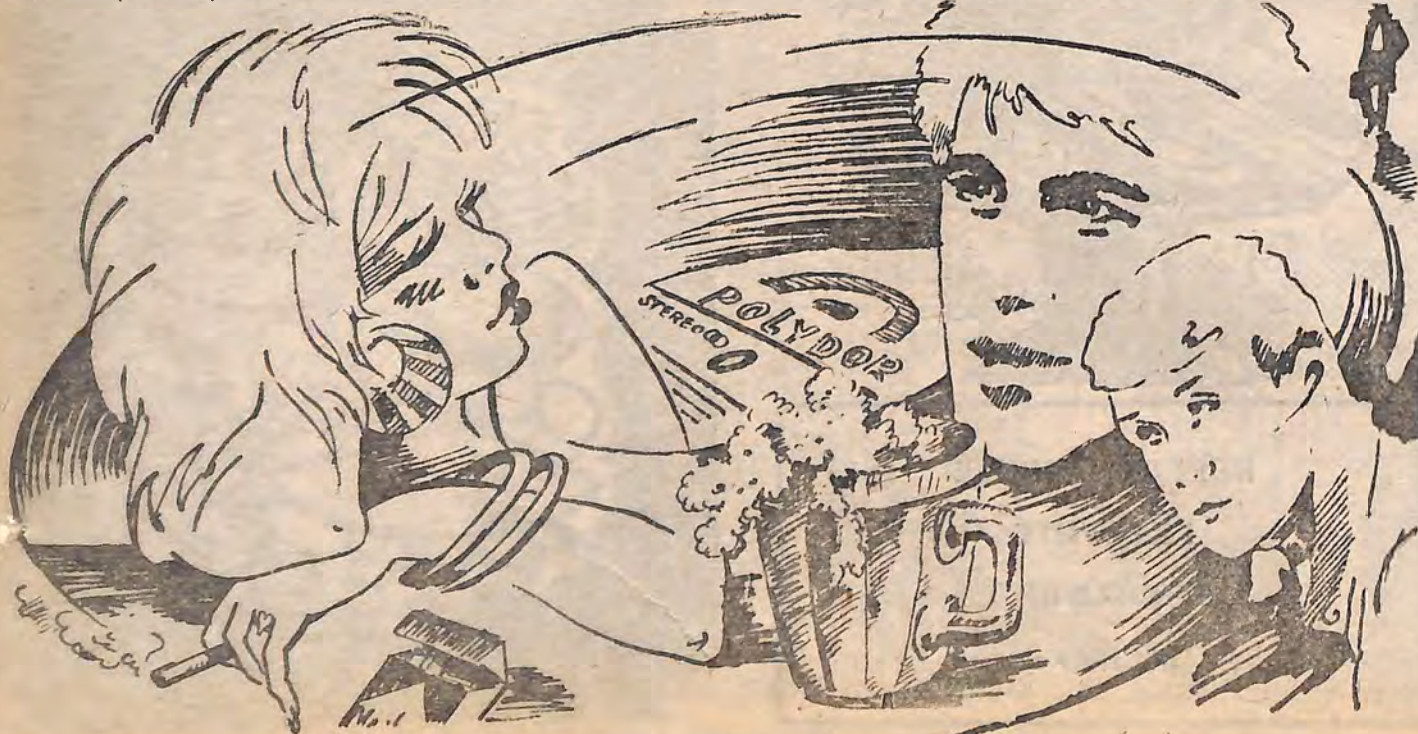
Під листами до редакції, де йдеться про інтимні взаємини та сімейні проблеми, частіше стоять жіночі імена. Але ці питання зачіпають, і навіть боляче, і чоловіків; свідчення тому — два пропонувані вам погляди представників сильної статі на нинішніх дівчат. Нам здається, що автори окреслили досить правдиві, хоча, звичайно, й не типові для більшості портрети наших сучасниць. Описані тут дівчата, як і всі інші, звичайно ж, хочуть не просто подобатися хлопцям, а й врешті-решт знайти свого єдиного, найкращого, який любитиме їх з усіма недоліками. Але, як видно із вміщених тут роздумів, є такі жіночі недоліки, яких не переносять не тільки терплячі прекрасні принци, а й, мабуть, усі звичайні чоловіки...

Психологічний тест для батьків, котрі мають дітей молодшого шкільного віку.

9

«МОЛОДИЙ КОМУНАР»

25 березня 1989 р.

ОГОЛОШЕННЯ

«З РІДНОГО ЗЕМНОГО ДЖЕРЕЛА»

Ці слова — з пісні, яка звучала того вечора у виконанні бандуристок, двох Наталь — Гербуз та Суцєвої. А взагалі на вечорі у відділі мистецтв обласної наукової бібліотеки імені Н. К. Крупської де з нагоди 175-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка зібралися шанувальники творчості великого Кобзаря, прозвучало немало пісень у їхньому виконанні. Співали не тільки дівчата, деякі з пісень співали всі, хто був у залі...

Звучали на Шевченківському вечорі й вірші — із «Кобзаря» (у виконанні актора Віктора Алдошина), присвячені Тарасові Шевченкові та Україні (їх читали Валерій Гончаренко, Антоніна Корінь, Ганна Щербина); в огляді літератури, підготовленому бібліотекаркою Галиною Повалій, йшлося про видання останнього часу, присвячені дослідженню життя і творчості Т. Г. Шевченка, які надійшли до бібліотеки останнім часом.

Великі обшири й глибини рідної культури, говорила, звертаючись до присутніх, викладач музичного училища Н. Ліперт, та не завжди й не всюди нірвоградці шанують ці багатства. Зокрема, додала Ніна Володимирівна, в області практично не знайдете кобзарів, а про бандуристок при проведенні великих концертів ті, хто їх організовує, чомусь щоразу «забувають»... Розмова про сьогоденні проблеми збереження й розвитку української культури, мови, культуру міжнародних взаємин була досить емоційною. Насамкінець її учасники вирішили: не чекати установчих зборів обласної організації Товариства української мови імені Т. Г. Шевченка в Кіровограді, а приступити, за прикладом робітників «Друнмашу», до створення осередку товариства при бібліотеці імені Крупської вже нині.

Наш кор.

Інформує Укоопторгреклама У КАФЕ, ЯК УДОМА

Ви ще не вирішили, де відпочити?

Запросіть своїх друзів до кафе. Невеликі підприємства громадського харчування споживчої кооперації, які спеціалізуються на реалізації різноманітних страв і безалкогольних напоїв, стають дедалі популярнішими. Приємні хвилини, коли, не переобтя-

жуючи себе кухонними клопатами, можна поласувати смачними фірмовими виробами, морозивом з різними наповнювачами, тістечками, кондитерськими виробами, випити склянку освіжаючого коктейлю, соку або гарячої кави чи чаю.

Отже, гостинно запрошуємо!

ОБЛСПОЖИВСПІЛКА,
УКООПТОРГРЕКЛАМА.

ДОМАШНЯ ГОСТИННІСТЬ

Як удома — за цими словами — акуратність, чемність, тепло, затишок...

Наче удома —

так приймають гостей у фірмових підприємствах громадського харчування споживчої кооперації на Вінниччині.

ВІД БОРЩУ ДО МОРОЗИВА

будь-яку страву на свій смак можна вибрати у кафе «Поділля», «Україна», «Олень», «Лісова сторожка», які розташовані на трасах Київ — Вінниця — Хмельницький — Одеса. Чому ви віддаєте перевагу?

Овочевим чи рибним стравам, млинцям або тістечкам? А може, вам до вподоби страви української національної кухні? Заощадити час вам допоможуть комплексні обіди.

Будь ласка — все на ваш вибір.

КУЛІНАРНЕ РОЗМАЇТТЯ

створює нам добрий настрій — немає необхідності відвідувати різні магазини, а потім стояти біля плити. А скільки часу і зусиль забирає приготування страв для святкового столу? І все ж навряд чи ви зможете перевершити майстрів — кулінарів.

Відвідайте магазини «Кулінарія», а також кафе-терії споживчої

кооперації. Тут вам запропонують різноманітний вибір смачних і поживних страв, а також напівфабрикатів з м'яса, риби, овочів, борошняні вироби, смачні й гарно оформлені тістечка.

У кафе чи кафе-терії можна випити чашечку кави або чаю з бутербродами, тістечками.

ОБЛСПОЖИВСПІЛКА
УКООПТОРГРЕКЛАМА

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ
І КУПУЙТЕ
«РЕКЛАМНИЙ
ВІСНИК»

10

«МОЛОДИЙ
КОМУНАР»

25 березня 1989 р.

3 27 березня
по 2 квітня

понеділок

27 БЕРЕЗНЯ

▲ ЦТ (I програма)

15.30 — Новини. 15.45 — Документальні телефільми «Ростовські етюд», «Вітебськ», «Надія». 16.35 — Хор плюс ми. 16.55 — Новини. 17.00 — Дитяча година. Французька мова — дітям. 18.00 — «Політ бумеранга». Теленарис про операцію КДБ УРСР і МВС ПНР, спрямовану на викриття західних підпільних націоналістичних центрів. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Автопортрет. Ми і економіка. 19.45 — Міжнародний день театру-89. 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Твори М. Мусоргського виконує симфонічний оркестр СРСР під керівництвом народного артиста СРСР Е. Светланова. 23.35 — Сьогодні у світі. 23.50 — Кубинські вечори. Виступ артистів Куби.

▲ УТ

16.30 — Новини. 16.40 — Сьогодні — Міжнародний день театру. Телефільм «І знову я належу не собі». 17.45 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — «Об'єкти розповіді». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — 175-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка. «Світлиця». 20.25 — Обговорюємо проект загальних принципів перебудови керівництва економікою і соціальною сферою в союзних республіках. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Динамо» (Київ) — «Дніпро». 1-й тайм. Відеозапис. II тайм з 22.45 по II загальносоюзній програмі ЦТ. 22.35 — Світ поезії Т. Г. Шевченка. «Сон». 23.05 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

17.00 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 1 серія. 17.55 — Новини. 18.05 — Служу Радянському Союзу! 19.05 — Реклама. 19.10 — Екран документального фільму. «Біль сердечний». 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Держтеле-радіо Туркменської РСР. Програма телебачення Туркменії. 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Графіна де Монсоро. Художній фільм. 1 серія. 22.45 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Київ) — «Дніпро». 2 тайм. 23.35 — Новини.

вівторок

28 БЕРЕЗНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Даруй нам, саде...». Художній телефільм. 2 серія. 9.50 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Динамо» (Київ) — «Дніпро». 2 тайм. 11.30 — Новини. 11.40 — Це було... було... 12.00 — Дитяча година. Французька мова — дітям. 13.00 — «Дивні пригоди напітана Лепке». Документальний телефільм. 15.30 — Новини. 15.45 — «Шість сніжних днів». Художній телефільм. Прем'єра. 16.50 — Новини. 16.55 — Здрастуй, музико! Ансамбль старовинної музики «Мадригал». 17.45 — Дні Аралу в Москві. «Круглий стіл», присвячений проблемам Аральського моря. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Це ви можете. 19.30 — Резонанс. Зовнішня торгівля: від держави до кооператива. 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Фільми кінорежисера О. Сокурова. «Розжалуваний». Короткометражний художній фільм. «І нічого більше». Документальний фільм. 23.30 — Сьогодні у світі. 23.45 — «Вечір у таверні». Вистава ансамблю народного танцю СРСР. Прем'єра.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Ю. Кальман. «Маріца». Вистава. 10.10 — Резерв. 10.15 — Доброго вам здоров'я. 10.45 — Резерв. 10.50 — Любителем хореографії. 11.50 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — «Господарем на землі». Підсоби господарства Одещини. 17.20 — Для дітей. «Сім нот». 18.00 — «Народовладдя». Репортаж з виборчої дільниці. (Кіровоград). 18.20 — Наші довідки. (Кіровоград). 18.30 — Веселка. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Весна прийшла! Ліричний репортаж. (Кіровоград). 19.45 — «Кіровоградщина на спортівна». (Кіровоград). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Все про кіно. 23.00 — Вечірній вісник. 23.30 — А. Водоль. Хорові твори.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Дитячий сеанс. 9.05 — «Пісні Підмошного». Концерт-нарис. 9.35 — Французька мова. 1 рік навчання. 10.05 — «Каштанка». Художній телефільм. 11.10 — Французька мова. 2 рік навчання. 11.40 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 1 серія. 12.35 — Ритмічна гімнастика. 13.05 — Новини. 13.10 — «Часи не вибирають». Фільм-концерт за участю Т. і С. Нікітиних. 13.40 — Роби з нами, роки як ми, роби краще нас. 14.40 — Дорослі і діти. Документальні телефільми. 17.05 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 2 серія. 18.00 — Мультфільми «Про нота Васю і мисливську котавасю». «Журавлик». 18.20 — Новини. 18.30 — Телестудії мист РРФСР. Програма Оренбурзької студії телебачення. 19.30 — Ритмічна гімнастика. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — З наших фондів. Концерт піаніста Джона Охдона. 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Ранкова пошта (повтор). 22.20 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 2 серія. 23.15 — Не бажано бути першими. 23.50 — Новини.

середа

29 БЕРЕЗНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Між-

народний день театру-89. 9.50 — Музей на Делегатській. Подорож з Італії до Росії. 10.15 — Новини. 10.25 — Клуб мандрівників. 11.25 — Здрастуй, музико! 12.15 — «Буду щаслива, якщо...». Документальний телефільм. 15.30 — Новини. 15.40 — Музична скарбниця. В. А. Моцарт. Симфонія № 32 у виноманні камерного оркестру СРСР під керівництвом народного артиста СРСР В. Третьякова. 16.10 — Сільський горизонт. «Коріння». Документальний телефільм. «Сільське господарство». Кіножурнал. 16.45 — Новини. 16.50 — Дитяча година. Англійська мова — дітям. 17.50 — Спорт для всіх. 18.35 — Мультфільм. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.00 — Перебудова: проблеми і рішення. Сильний центр і сильні республіки. 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Прем'єра документального телефільму «Філіппіни: боротьба і надія». 22.40 — Із циклу «Телевізійне знайомство». Майя Плісецька. По закінченні — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Село і люди. Роздуми після Пленуму ЦК КПРС. 9.55 — У дні шкільних канікул. Художній телефільм «Гардемарины, вперед!». 1 і 2 серії. 12.20 — Все про кіно. 13.30 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Автомеридіан. 17.40 — «День за днем». (Кіровоград). 18.00 — «Народовладдя». Запорізький місьвиконком і екологічна програма «Біосфера». 18.30 — «Доброго вам здоров'я». (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Музичні зустрічі. 20.15 — Усім миром. Громадянсько-політична програма. 20.50 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Вперше на екрані художній фільм «Коли б не нещастя». 22.55 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Дитячий сеанс. 9.10 — Народні віртуози Молдавії. 9.40 — Німецька мова. 1 рік навчання. 10.10 — Фільм — дітям. «Асф. Васіф. Ага-сіф». 11.15 — Німецька мова. 2 рік навчання. 11.45 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 2 серія. 12.40 — «Співаючою силою намінь окрилений». Фільм-концерт. 13.10 — Новини. 13.15 — Далекі-близькі. Документальні фільми «Млин». «Зміна погоди». 13.55 — «Муха-Цокотуха». Фільм-балет за мотивами казки К. Чуковського. Музика Д. Салиман-Владимирова. Вистава театру опери та балету УРСР ім. Т. Г. Шевченка. Прем'єра. 17.05 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 3 серія. 18.00 — Новини. 18.10 — Концерт без публіки. 18.35 — «СПІД: тінь над планетою». Документальний фільм. 18.55 — Співає і танцює молодість. 19.10 — Фестивальний екран. Програми — лауреати VIII Всесоюзного фестивалю молодіжних програм у Львові. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Реклама. 20.20 — Телебачення Асахі — Токіо. 10 канал. 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 3 серія. 22.45 — Наш сад. 23.15 — Новини.

четвер

30 БЕРЕЗНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — «Діалог». Фільм-концерт. 9.45 — Прем'єра документального телефільму «Жили собі...». 10.30 — Мульт-

фільми «Великий секрет для маленької компанії». «Поверніть Рекса». 11.00 — Новини. 11.10 — Дитяча година. Англійська мова — дітям. 12.10 — «Душа і пісня твоя». Фільм-концерт. 15.30 — Новини. 15.40 — «У всіх таланти». Художній фільм. Вперше. 16.45 — Новини. 16.50 — Прем'єра документальних фільмів телестудії країни. «Край без сиріт». «У горах Дигорі». 17.30 — ...До шістнадцяти і старші. 18.15 — Народна творчість. Телеогляд. 18.45 — Сьогодні у світі. 19.05 — Підприємство — на оренду. 19.35 — Фільми кінорежисера Х. Нарлієва. «Дерево Динамал». Вперше. 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Музика в ефірі. У перерві — 22.50 — Сьогодні у світі.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — Співає В. Костін. 9.40 — Для дітей канал «Д». 11.10 — У дні шкільних канікул. Художній телефільм «Гардемарины, вперед!». 3 серія. 12.15 — Співає ВІА «Пролісок». 12.45 — Новини. 16.30 — Новини. 16.40 — Для дітей. «Веселка». 17.10 — Музичний фільм «Зоряний острів». 17.30 — По музеях і виставочних залах. 18.00 — «Заплановані зустрічі». (Кіровоград). 18.15 — «Нумо, музики». (Кіровоград). 18.30 — Музичний фільм «Дарую пісню». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост «АК». 19.40 — Співає лауреат Ленінської премії, народний артист СРСР А. Солов'яненко. 20.00 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Металіст» — «Шахтар». 2-й тайм. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Проміжний перебудови. 21.50 — Молодіжна студія «Гарт». 23.25 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Дитячий сеанс. 8.50 — Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.20 — Фільм — дітям. «Велика пригода». 1 серія. 10.35 — Мелодії і пісні кримських татар виконує ансамбль «Нарам-філь». 10.55 — Іспанська мова. 2 рік навчання. 11.25 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 3 серія. 12.20 — Грає лауреат міжнародних конкурсів В. Репін (скрипка). 13.05 — Новини. 13.10 — Можемо бути однією сім'єю. Радянсько-американське дитяче телешоу. 14.40 — «Уроки поза розкладом». Документальний телефільм. 17.05 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 4 серія. 18.00 — Новини. 18.10 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 5 серія. 19.05 — «Парафраз». Фільм-концерт. 19.15 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Торпедо» — «Динамо» (Тбілісі). 1 тайм. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Футбол. Чемпіонат СРСР. «Торпедо» — «Динамо» (Тбілісі). 2 тайм. 21.00 — «Час». 21.40 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 4 і 5 серії. 23.40 — Новини.

п'ятниця

31 БЕРЕЗНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Грає лауреат міжнародних конкурсів Е. Кісін (фортепіано). 9.10 — Людина. Земля. Всесвіт. 10.10 — Новини. 10.20 — На пісенній вулиці. Концерт. 10.45 — Мультфільми «Коли ведмеда прокинується». «Кіньчін дін». 11.15 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Торпедо» — «Динамо» (Тбілісі). 15.30 — Новини. 15.45 — «Невиправна фантазерка». Художній фільм. Вперше. 16.55 — Новини. 17.00 — Береміть пісню свої. 17.30 — Прем'єра документального фільму «Послана техніка XII п'ятиріччя». 17.50 — Хвилини поезії. 18.00 — Репортаж

про закриття Міжнародного фестивалю дитячих і юнацьких фільмів кіно і телебачення. 19.15 — Сьогодні у світі. 19.35 — Філософські бесіди. Особистість і суспільство. 20.20 — Творчість народів світу. 21.00 — «Час». 21.40 — Позиція. Відповіді на листи телеглядачів. 22.55 — Це було... було... 23.10 — Погляд.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.10 — У дні шкільних канікул. Художній телефільм «Гардемарины, вперед!». 4 серія. 10.25 — 3 концерти Всесоюзного конкурсу скрипалів ім. Д. Ойстраха. 11.10 — Телефільм «Кубанський експеримент». 11.40 — Молодіжна студія «Гарт». 13.10 — Новини. 13.20 — Мелодії друзів. 16.30 — Новини. 16.40 — «Наука і час». Нові форми управління наукою. 17.10 — Фільм-концерт «Українські наспіви». 17.25 — Науково-популярний альманах «Горизонт». 18.00 — Старті надій. 18.30 — Обираючи шлях. (Кіровоград). 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Фільм-концерт «Настрої». 19.55 — Штрихи до політичного портрету. Г. Раковський. 20.40 — Конкурси нових творів. Погода (експрес-інформація). 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Чемпіонат СРСР з футболу. «Динамо» (Київ) — «Чорноморець». Відеозапис. У перерві — Новини.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.15 — Дитячий сеанс. 8.50 — Пісня далека і близька. 9.25 — Фільм — дітям. «Велика пригода». 2 серія. 10.45 — Англійська мова. 1 рік навчання. 11.15 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 4 і 5 серії. 13.05 — Новини. 13.10 — Англійська мова. 2 рік навчання. 14.10 — Дорослі і діти. Розважальна програма. 17.00 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 6 серія. 17.55 — Новини. 18.05 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 7 серія. 19.00 — Реклама. 19.05 — Фестивальний екран. Програми — лауреати VIII Всесоюзного фестивалю молодіжних програм у Львові. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Маленький концерт. 20.30 — Ритмічна гімнастика. 21.00 — «Час». 21.40 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 6 і 7 серії. 23.30 — Новини.

субота

1 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

6.30 — 120 хвилин. 8.35 — Домашня академія. 9.05 — «Не тільки захоплення». Концерт-нарис про ансамбль танцю «Росія» м. Жуковського. 9.30 — Фільм — дітям. «Боба і слон». 10.35 — Хвилини поезії. 10.40 — Живи, земле! Екологічна програма. 11.40 — В країнах соціалізму. 12.10 — Мультфільми «Пісні весні». «Пісня про тюльпани». 12.35 — Я. Гайдн. Симфонія № 103 («Лондонська») мі бемоль мажор. 13.05 — Розмова по суті. Підсумки виборів. 14.20 — «Під крилом моєї яринги». Документальний фільм. 14.30 — Новини. 14.40 — Очевидне — неймовірне. 15.40 — Концерт Державного російського народного оркестру ім. М. Осипова. 16.20 — Кінопанорама. 17.30 — Міжнародна програма. 18.55 — До 180-річчя з дня народження М. В. Гоголя. «Генеральна репетиція». Художній телефільм. 1 і 2 серії. Прем'єра. 21.00 — «Час». 21.40 — В суботу ввечері. 15 хвилин з життя життя... 21.55 — Сатира в мультиплікації. 22.35 — Аншлаґ. Аншлаґ. 23.43 — Новини.

21.55 — Сатира в мультиплікації. 22.35 — Аншлаґ. Аншлаґ. 23.43 — Новини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «Ти казала у суботу...». Співають Л. Гримальська і О. Ледньов. 10.20 — Циркова програма. 11.00 — 175 років з дня народження Т. Г. Шевченка. «Зустрічі на хуторі «Надія». (Кіровоград на Республіканське телебачення). 12.15 — Фільм-концерт. 12.40 — Свеський насосний завод. Телеафіша (експрес-інформація). 12.45 — Доброго вам здоров'я. 13.15 — Новини. 13.30 — Диназові вітражі. 14.30 — Художній фільм «Кавказька полонянка». 15.50 — Вистава «Ключ на бруківці». 16.45 — Скарби музеїв України. «Ілюстрації до повісті М. Гоголя». «Тарас Бульба». 17.00 — Суботні зустрічі. «Спортивні вузи: наука і кадри». 18.30 — Фільм-концерт «Розступіться, зелені гори». 19.00 — Актуальна камера. 19.30 — Оперативний пост «АК». 19.40 — Майстри гумору. За листами глядачів. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Жорсткий романс». 1 серія. 22.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — Гімнастика. 8.20 — Сільська година. 9.20 — Мультфільми. 9.40 — Повтор на ваше прохання. «Роки, покоління, пісні». 10.35 — «Не забудьте вимкнути телевізор». Художній фільм з субтитрами. Вперше. 11.50 — «Священний тойун». 12.10 — Прем'єра документального фільму «Стомлені міста». Із циклу «Земля тривоги нашої». 13.05 — Повтор на ваше прохання. «Що таке ералаш». Телефільм. 1 і 2 серії. 15.20 — Телевізійний музичний абонемент. Клас професора Янелевича. 16.20 — Хто ви, тореодоре? 17.00 — Ж. Оффенбах. «Казни Гофмана». Фільм-вистава Свердловського театру опери та балету ім. А. Луначарського. Прем'єра. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — ...До шістнадцяти і старші. 21.00 — «Час». 21.40 — Якщо хочеш бути здоровим. 21.55 — Л. Корсунський. «Самозанець». Фільм-вистава Московського театру-студії на Південному Заході. Прем'єра. 23.45 — Новини.

неділя

2 КВІТНЯ

▲ ЦТ (I програма)

8.00 — Новини. 8.15 — Ритмічна гімнастика. 8.45 — Тираж «Спортлото». 9.00 — З ранку раненько. Передача для дітей. 10.00 — Служу Радянському Союзу! 11.00 — Ранкова пошта. 11.30 — «Навколо світу». Альманах. 12.30 — В гостях у казки. «Егге». 13.45 — Музичний кіоск. 14.15 — Здоров'я. 15.00 — Кіноафіша. 16.00 — «Чоловічча намалював я». Мультфільм. 16.55 — Хвилини поезії. 17.00 — Сільська година. 18.00 — Міжнародна панорама. 18.45 — Недільний кінозал. Мультфільми. Прем'єра документального телефільму «Нечиста сила». 19.40 — «Ворожіння на баранчій лопатці». Художній телефільм. Прем'єра. 21.00 — «Час». 21.40 — Здрастуйте, лікарю! 21.55 — Футбольний огляд. 22.25 — Новини популярної музики. 23.55 — Новини.

▲ УТ

9.00 — Новини. 9.20 — Ритмічна гімнастика. 9.50 — «У неділю вранці». Інформаційно-музична програма. 10.50 — Документальний фільм «Асканія Нова — знаки весни».

11.05 — Концерт піанічного російського народного хору. І відділ. 11.55 — Новини. 12.10 — Грані пізнання. Зустріч з вченими палеонтологами. 12.55 — Музичний фільм «Співає Україна». 14.00 — Для дітей. Канал «Д». 15.30 — «Село і люди». Роздуми після Пленуму ЦК КПРС. 16.00 — Слава солдатська. 17.00 — Чемпіонат Європи з хокею серед юніорів. СРСР — Швейцарія. 19.15 — Актуальна камера. 19.45 — І тільки музика. 20.45 — На добраніч, діти! 21.00 — «Час». 21.40 — Вперше на екрані УТ. Художній фільм «Жорсткий романс». 2 серія. 22.50 — Вечірній вісник.

▲ ЦТ (II програма)

8.00 — На зарядку, ставай! 8.20 — «Графіна де Монсоро». Художній телефільм. 6 і 7 серії. 11.00 — Г. К. Андерсен. Казки і історії. 11.35 — До дня геолога. Прем'єра документальних фільмів. 12.05 — Повтор на ваше прохання. «Жила людина...». Про життя і творчість В. Шукшина. 13.30 — Обов'язки наші. Про будинки дитини. 14.45 — «Байки С. Михалінова». Мультфільм. 14.55 — Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документальних фільмів. «Хіба нас немає?». «Запрошуються всі». 15.35 — «Рі-варес». Фільм-балет на музику С. Цинцадзе. Прем'єра. 17.45 — Вас запрошує молодіжна редакція ЦТ. Частина 1. 20.00 — Вечірня казка. 20.15 — Пісні циган Росії. Зустріч інтегративу Московського циганського театру «Ромен» з самодіяльними ансамблями м. Миколаєва і Калініна. 21.00 — «Час». 21.40 — Здрастуйте, лікарю! 21.55 — «Ілюзіон». Художній фільм «Піропосниця» від Моссільпрому. 1924 р. 23.30 — Вас запрошує молодіжна редакція ЦТ. Частина 2. 00.30 — Новини.

Дубль
М. Федоренка

Доробок «Зірки» у двох стартових матчах в Чернівцях та Ужгороді не такий вже вагомий — одне очко. Тим не менш...

Матч з торішнім чемпіоном України «Зірка» провела у загалом рівній боротьбі. Але більше по-везло господарям, які на 57-й хвилині змусили кіровоградців розпочати з центра поля. Матч так і закінчився—1:0 на користь «Буковини».

Істотно оновлений цього року склад «Зірки» продовжив пошук і вдосконалення ігрових зв'язків у матчах з «Занарпаттям». Вже в першому такмі відзначився Микола Федоренко. Та господарі додали у швидкості і спочатку вирівняли становище, а згодом і вийшли вперед. І все ж невтомний М. Федоренко поновив рівновагу — 2:2. Це — остаточний підсумок матчу.

Учора наші футболісти провели останній матч свого виїзного стартового турне. «Зірка» грала в Івано-Франківську з місцевим «Прикарпаттям». А 1 квітня великий футбол завітає нарешті і в Кіровоград: «Зірка» прийматиме черкаське «Дніпро». А. ШПАК.

ПОПУЛЯРНА ленинградська рок-група «Телевізор» нещодавно виступала з кількома концертами у нашій республіці. Ще рік-два тому про колектив чули хіба що фанати року. І то у межах Ленінграда, Москви. Записи «Телевізора» рішуче не робило Ленінградське телебачення, не знаходили музиканти спільної мови і на Центральному телебаченні, всесоюзному радіо. Причина? Аж занадто непримиримі текстові матеріали, відмова від фальші, красивостей.

Група «Телевізор» працює в стилі «жорстка нова хвиля». Якщо порівнювати цей колектив з іншими групами, то аналогів у нашій країні, може, й не знайдеться. З числа західних груп у якійсь мірі подібність хіба що з «Діпеш Мод» або «Токінг Хедз». У 1985 році записано перший магнітоальбом «Процесія риб», який недавно з'явився на фірмі «Мелодія». У 1986 році «Телевізор» виступив з новою гостросоціальною програмою, за що група була тимчасово закрита.

Але змінюються часи, змінюється і ставлення до рок-музики. Настав час і музиці «Телевізора». Через рік колектив знову стає лауреатом фестивалю ленинградського рок-клубу, одержує приз за художню цілісність програми. Одночасно він стає лауреатом першого Всесоюзного фестивалю рок-музики в Подольську. В листопаді 1987 року група записує свій другий магнітоальбом «Батьківщина ілюзій». До цього альбому ввійшли не плакатно-роздмух, що переважають в репертуарі групи.

Влітку минулого року «Телевізор» повернувся з Сопота, де разом з подібними групами з ФРН, Гол-

ландії та інших країн Європи брав участь у рок-фестивалі «Нова сцена». Відеокліпи цієї групи не раз показували телевізійні програми. Пісня «Ситий донесочу» посідає друге місце серед відеокліпів. Група взяла участь у зйомках фільму «Рок Росії», який знімає одна з телекомпаній США. Відеокліпи «Телевізора» закупили телекомпанії ФРН, Італії, Голландії.

Цінувальники рок-музики вважають, що група «Телевізор» є найбільш «гострою» групою Ленінграда. Шойно фірма «Мелодія» випустила диск групи, а телебачення записало цілу серію пісень. Усі вони написані керівником групи Михайлом Борзикіном.

— Найдавніший у країні рок — ленинградський, — говорить в інтерв'ю нашому позаштатному кореспонденту М. Борзикін. — Ще на початку 60-х років були у Ленінграді перші групи, що наслідували «Бітлз», інші тоді відомі колективи. Самодіяльні, звичайно, групи були. Бо якби пішли вони у філармонію, то розтанули б у ширпотребі, на дешевому успіхові. А так, бачте, викристалізувався ленинградський стиль у рок-музиці. Із ранніх команд пам'ятаю «Аргонавтів», «Санкт-Петербург», пізніше — «Росіяни», «Акваріум». Музикознавці називають три хвилі року у Ленінграді. А щодо яскравих особистостей в історії ленинградського року, то лідери тут, безперечно, Володимир Рекшан та Борис Гребенщиков. Перший із них якраз і очолював «Санкт-Петербург». Зараз це відомий ленинградський письменник. Поет і прозаїк. Член Спілки письменників СРСР. Але рок-музику він, безумовно, не забуває. Він, зокрема, автор рок-роману «Кайф».

— Отже, рок у Ленінграді починався як музика позачамерційна. Це і вашої групи стосується?

— Як і десятків інших. Ми організувалися в групу під назвою «Телевізор» більше чотирьох років тому. І досить-таки стихійно. До цього кожен з нас грав у різних командах з різною музикою. Від «Бітлз» до ар-року. Отак у групі «Озеро», маловідомій тепер навіть спеціалісту, і зустрілось кілька молодих самодіяльних музикантів. Керував на-

ми немолодий, але досвідчений спеціаліст з вищою музичною освітою. Я вчився в університеті. Мав бути вчителем англійської мови. Грав, крім цього на піаніно, пробував писати перші свої музичні твори. Група і почала їх виконувати. І тут виник конфлікт з керівником.

— Як формується на фестивалі програма групи?

— Виступ одного колекти-

— ...І одразу нас запросили на рок-фестиваль. Другий у історії міста. Відбувся він у кілька етапів. Брали участь у ньому близько трьох десятків колективів. Ми ввійшли у першу сімку.

— Як формується на фестивалі програма групи?

— Виступ одного колекти-

ідеології. Або люди цього не зрозуміють. Коли ми зараз ці ж самі речі виконусьмо в програмах ЦТ, то ті ж самі, хто ставив нам ще рік-два тому непробовні бар'єри, мліють: ох, які ж ви талановиті, ох, ох... Все це неправда. Бо й сьогодні думають насправді вони зовсім інакше...

— То, напевне, зараз плануєте вступати до музичного навчального закладу?

— Поки що не планую. Щодо академічної музичної освіти, то до неї серце у мене поки що не лежить. Та й часу немає зараз про це думати.

— Але ж ви пишете музику, аранжуєте її. Як тут

барабанщик. З Ігорем я вчився в одній групі в університеті. Щоправда, Ігор його все ж таки закінчив.

Були у нас спроби грати з бас-гітаристом. Але невдалі. Тому обходимося лише басовими клавішами. Коли спробували, виявилися великі можливості такого нетрадиційного звучання. Ні-

Правда, зараз цю пісню не рідко включають в програми ЦТ, але це вже зараз... З телебаченням взагалі у нас не все ладиться. Може тому, що ми «Телевізор»? А швидше тому, що там надто багато ще бюрократів і кар'єристів. В очі нам кажуть одне, а роблять зовсім інше. Записали на ЦТ нашу

Зараз у нас записано ще два альбоми. Але співробітничати з «Мелодією» ми більше не хочемо. Для того, щоб у «Мелодії» диск вийшов оперативно, скажімо, за ліроку, треба мати якісь особливі знайомства, проявляти додаткові зусилля. У нас на це немає часу і немає такого бажання. Нас повністю влаштовують записи наших речей на касетах. Так у нас вийшло з програмою «Вітчизна ілюзій». Зараз ми плануємо домовитися із одним кооперативом, який би вів усю роботу по запису, розповсюдженню, рекламі нашої музики. А також по-юридичному захисту наших прав.

— Борис Гребенщиков у одному з інтерв'ю говорив про офіційне ставлення у нас до року. Багато хто вважає, що це, мовляв, «не наше», «не мистецтво». Цю загальноприйнятну думку він не без іронії так прокоментував. На жаль, ті, хто вчить, забули, що і балет, і опера, і «класична» музика, і багато іншого — все це свого часу прийшло до нас із Заходу і було творчо освоєно і перероблено Росією, стало своїм...

— Я повністю згодний із цією думкою Бориса. Музика, як ніщо інше, «розкриває» душу людини. А це так важливо сьогодні. Особливо коли мова йде про молоді. Вивести молоді із підпорітень може сьогодні лише музика. Інакше ж молодіжні проблеми Казані можуть захлестнути усі міста. Чому в Ленінграді практично немає любершини, немає бійок між районами, саморобних бомб, пістолетів? Чому цього немає у Прибалтиці? Бо тут раніше зрозуміли значення музики, культурного спілкування молоді. Молодь там не шукає пригод у підвортнях.

Працюють музичні салони, молодіжні клуби, десятки, сотні кафе, неформальних об'єднань тощо.

Г. ГРИГОР'ЄВ,
Д. ТКАЧЕНКО.

Михайло БОРЗИКІН: «МУЗИКА ЗАВЖДИ ПІДКАЖЕ ВИХІД...»

— Діти, ось послушайте!..

Фото В. ГРИБА.

обійтися без спеціальної підготовки?

— Бувають труднощі, я й не криюсь. І все ж багато значить у рок-музиці інтуїція музиканта. У двох словах розповім, як працюємо ми над піснею. Я приношу свою мелодію. Виконую на піаніно. І вже разом починаємо оранжувати. Доводимо пісню до якогось єдиного цілого. Щодо професійного рівня, то проблем ми також не відчували. Адже кожен із нас і до «Телевізора» грав у високопрофесійних колективах. Плюс спілкування з музикантами у рок-клубі. Крім того, у мене, зокрема, був доступ до музики так званої «Новой хвилі». Це — групи «Поліс», «Б-52». Такі собі юнацькі захоплення.

— У першому складі «Телевізора» було вас п'ятеро?

— Так. І протрималися ми впрямому до чергового, третього рок-фестивалю. Але виступили на ньому не зовсім вдало, хоча також стали лауреатами. І все ж у колективі явно відчувалась творча криза. Я запропонував розійтися...

— І все ж «Телевізор» існує...

— Тепер нас четверо. Олександр Беляєв і я — це «стара гвардія». Разом ми граємо, починаючи з «Озера». Ігор Бабанов — клавішник. Олексій Рацен —

хто до нас басові клавіші так не використовували.

І ось уже три роки працюємо разом.

— А що показав останній рок-фестиваль? Не відкинули вас більш молоді конкуренти?

— Разом із групою «ДДТ» нас знову назвали кращими. І в цьому році також. Тут я хочу сказати трохи про «хліб насущний» музикантів у прямому розумінні цього слова. Для того, щоб грати групою, працювати ми ким зазвичайно. Я був кочегаром у вугільній котельні, Ігор — експедитором і вантажником хліба. Олександр та Олексій — інженерами. У них вища технічна освіта. Але був період, що і з інженерних посад їх погнали.

Повторюсь, що філармонію ми обходили і обходимо. Соціально гострі наші програми там нікому не були потрібні. А зараз... Зараз філармонія нам ні до чого.

Щоправда, і в рок-клубі нас частенько не жалували. Був ще недавно такий метод затикати музиканту рота — посадити його на репетиції. Так було не лише з нами, а й з «Алісою».

Ми виконували пісню «Вийти із-під контролю», а нам казали: не можна!

північній групі, але чомусь звучить вона на фоні крокуючих американських солдатів. А в пісні ж мова йде зовсім про інше! А скільки проблем було з піснею «Ситий по горло». Іронічність пісні спрямована проти частини старшого покоління, ситих і байдужих, але ленинградське телебачення прокоментувало пісню (наче пісня вимагає коментарів чи пояснень!) так: «Зараз ви почуєте пісню рок-групи «Телевізор», у якій критикується частина молоді, яка втратила повагу до революційних та трудових традицій нашого народу». Яка дурниця! Довелося мало не воювати за свою пісню. Зараз, щоправда, «Ситий по горло» часто звучить по ЦТ. Але вже без цих нікчемних коментарів. Пісня навіть стала своєрідним «хітом» нашої групи.

— Цього року група випустила свою першу грамплатівку-гігант.

— Не група випустила платівку, а фірма «Мелодія». А пісні записані на ній трирічної давності, коли ми грали зовсім іншим складом. Нам фірма «Мелодія» навіть проект конверта не вважала за потрібне показати. Тому ми зовсім не раді платівці. Називається вона «Хома риб».

«Молодой коммунар» — орган Кировоградского областного комитета ЛКСМ Украины.
На українському мові.

НАША АДРЕСА:

316050, МПС,
м. Кировоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 2-54-26; відповідального секретаря — 2-27-65; секторів: комуністичного виховання — 4-66-79; культури і моралі — 4-64-21; комсомольського життя й економіки — 2-04-84; учнівської і студентської молоді та військово-патріотичного виховання — 2-59-82; соціальних проблем — 2-29-92; фотолабораторії — 4-94-94; оголошень — 4-28-96; коректорської — 3-61-83.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обкому Компартії України, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.
БК № 01900. Газета виходить щосуботи. Індекс 61103. Зам. № 101/121. Тираж 52 900.